

VOGELBESCHERMING NEDERLAND

Bestuursverslag en Jaarrekening 2025

Verslag Raad van Toezicht 2025

INHOUD BESTUURSVERSLAG 2025

	Pagina
1. Woord vooraf	004
2. Missie, visie en doelstellingen	008
3. Belangrijkste risico's en onzekerheden	010
4. Doelrealisatie	014
5. Financieel beleid	020
6. Governance	028
7. Communicatie met belanghebbenden	036
8. Vogelbescherming in 2026	038
Verslag Raad van Toezicht 2025	042
Colofon en fotoverantwoording	088

INHOUD JAARREKENING

	Pagina
1. Kengetallen en kerncijfers	050
2. Jaarrekening 2025	051
2.1 Balans per 31 december	051
2.2 Staat van baten en lasten	052
2.3 Kasstroomoverzicht	053
2.4 Toelichting Jaarrekening	054
2.5 Toelichting op de balans per 31 december	060
2.6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	072
2.7 Toelichting op de staat van baten en lasten	073
3. Overige informatie	079
4. Overige gegevens	080
4.1 Controleverklaring accountant	080
Bijlagen	
Bijlage 1. Model voor kostentoerekening	084
Bijlage 2. Begroting 2026	085
Bijlage 3. Kostenverdeelstaat 2025	087

1

VOORAF

In 2025 kregen de vogels geen rugwind vanuit de landelijke politiek. Sterker nog, de afgelopen regering faalde in het nemen van verantwoordelijkheid voor natuur, milieu en klimaat. Geen visie. Geen actie. Geen toekomst.

Vooraf op het gebied van natuurinclusieve landbouw leek het eerder slechter dan beter te gaan, terwijl juist op het Nederlandse platteland de meeste vogelsoorten sterk in de verdrukking zitten. Weidevogels zoals de grutto, de tureluur en de wulp blijven achteruitkachelen. Maar ook akkervogels zoals de patrijs en veldleeuwerik zitten in de verdrukking. Het eindeloos vertragen van onvermijdelijke maatregelen om een natuurlijker platteland te creëren, helpt dan niet.

Een nieuw kabinet kan het eigenlijk alleen maar beter doen. We blijven het uiteraard nauwgezet volgen en komen in actie voor de vogels wanneer dat nodig is. In veel gevallen zullen we samen optrekken met andere groene organisaties uit het G11-samenwerkingsverband. Met deze natuur- en milieubeschermingsorganisaties onderhouden we intensief contact over hoe we het 'groene geluid' zo krachtig mogelijk kunnen laten klinken, voor en achter de schermen.

Ook internationaal zagen we in 2025 volop alarmerende berichten voorbijkomen. Die kregen niet genoeg aandacht wat ons betreft. Zoals de Hektor-gletsjer op Antarctica die nog veel 'sneller smelt dan gedacht'. Niet alleen van boven, maar van binnenuit. Warm oceaanwater splijt het ijs. De zeespiegel stijgt daardoor eerder en sneller dan verwacht.

Heel slecht nieuws voor juist het laaggelegen Nederland. En juist ook voor de vogels in ons land. Miljoenen vogels maken gebruik van de zandplaten in het Waddengebied en de Zuidwestelijke Delta om te

eten en te rusten. Komen die te veel onder water te staan, dan is een van de belangrijkste plekken ter wereld voor trekvogels verdwenen. Een rampscenario dat we koste wat kost moeten zien te voorkomen.

Klimaatverandering is één van de bedreigingen van ons belangrijkste natuurgebied, de Waddenzee. Niet-duurzame visserij, maar ook mijnbouw, energiewinning, en verstoring van vogels door menselijk gedrag zijn andere bedreigingen. Vogelbescherming werkt op verschillende fronten samen om daar iets aan te doen. In eigen land met provincies, natuurorganisaties en terreinbeheerders vooral via het programma Wij & Wadvogels en internationaal met name met Partners van onze koepelorganisatie BirdLife International. BirdLife telt zo'n 124 organisaties in 122 landen en is wereldwijd de grootste natuurorganisatie. Vogels houden zich niet aan menselijke grenzen, dus die internationale samenwerking is cruciaal voor onze vereniging en gaan we komende jaren verder versterken.

Van de nieuwe regering die in 2026 aantrad, worden moedige keuzes gevraagd - keuzes die vandaag tellen, maar ook belangrijk zijn voor generaties van morgen. Terwijl de politieke aandacht vaak uitgaat naar andere urgente thema's, is dit naar onze mening misschien wel het meest essentiële: investeren in natuur en klimaat. Want wat er 'vandaag' wordt besloten, bepaalt of Nederland een gezond land blijft - voor vogels en voor onszelf. Vogels en natuur zijn geen kostenposten, maar investeringen in welzijn, biodiversiteit en veerkracht. En dat is dus ook gewoon verstandig beleid, niet links of rechts.

Als de landelijke politiek zo faalt in het maken van die moedige keuzes, zoals in 2025 gebeurde, en onze inbreng en die van andere natuurorganisaties opzichtig wordt genegeerd, krijgen andere strategieën

van Vogelbescherming meer aandacht, al blijft onze 'Haagse' lobby natuurlijk altijd scherp op de mogelijkheden die er wel zijn om beleid voor vogels ten gunste te keren.

Zo werken we graag en veel samen met de partijen en particulieren in Nederland die wél de ernst inzien van het achteruitgaan van vogelsoorten en hoe dat iets zegt over de natuur en het milieu. Met hen én met de steun van onze ruim 150.000 leden bouwen we een steeds sterkere beweging. We gaan stug door met onze inzet om de planeet ook voor toekomstige generaties bewoonbaar te houden. Samen boeken we op dat pad voor vogels al mooie resultaten met impact. Dat geeft mij hoop. Veel voorbeelden van zulke samenwerkingen staan in het Impactverslag 2025 van Vogelbescherming. Ik licht er hier een paar uit.

Steun voor nestgelegenheid

In 2025 wisten we razendsnel 60.000 handtekeningen bij elkaar te krijgen als protest tegen minister Mona Keijzer; zij draaide een al genomen besluit van haar voorganger op de valreep terug. Bij nieuwbouw en grootschalige renovatie komen dankzij de BBB-minister vooralsnog geen standaard nestvoorzieningen voor huismus en gierzwaluw. Triest, maar dat we in zo korte tijd zoveel steun van vele bezorgde burgers kregen, vonden we hoopgevend. Net als de Kamermeerderheid en de vele bedrijven die zich achter het plan hadden geschaard. Bouwbedrijven en projectontwikkelaars waren het met ons eens. We bereikten helaas niet dat Keijzer terugkrabbelde, wel komen zulke nestvoorzieningen nu standaard in 'utilitaire gebouwen'. Welke gebouwen dat precies zijn moet nog duidelijk worden. We blijven ondertussen natuurlijk strijden voor de oorspronkelijke maatregel en hopen dat de nieuwe regering toch inziet dat het een goede maatregel is. ➤

Nieuwe natuur

Bijzonder hoopgevend is ook dat het fenomeen 'natuurlijke klimaatbuffers' vaste voet aan de grond kreeg. In 2025 werd de samenwerking in de Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers formeel na 15 jaar afgesloten. Vogelbescherming was medeoprichter van dit belangrijke initiatief. We kunnen terugblikken op mooie resultaten. Nederland kreeg er op zo'n 200 plekken bijna 100.000 hectare nieuwe of herstelde natuur bij. Deze natuurgebieden dempen tegelijk ook wateroverlast, slaan koolstof op én maken het landschap gewoon mooier. Veel van die gebieden met 'dubbelgebruik' werken óók als ware magneten op (moeras)vogels zoals diverse soorten reigers. Het succesvolle gedachtegoed krijgt een vervolg in het kader van NL2120, een publiek-private samenwerking waarbij veel partijen betrokken zijn.

Groene Bondgenoten

Iedereen kan wat doen voor vogels. Denk aan een protestactie ondersteunen, inheemse, biologisch geteelde planten in de tuin zetten of lid worden van Vogelbescherming. Sommige mensen gaan nog een stap verder en zetten zich in hun vrije tijd als vrijwilliger in voor vogels en natuur. Sinds een aantal jaar werkt Vogelbescherming met andere groene vrijwilligersorganisaties samen onder de noemer Groene Bondgenoten. Ons doel is de vrijwilligers met elkaar in contact te brengen en te ondersteunen met kennis. Zo kunnen ze de krachten bundelen om gezamenlijk te werken aan het terugkrijgen van een basiskwaliteit natuur in Nederland. Dat is hard nodig, want ook algemene soorten, zoals huismus, merel en spreeuw, hebben het moeilijk in ons land. In 2025 werd een belangrijke online tool gepresenteerd, de SoortenKijker waarmee iedereen kan zien of die basiskwaliteit natuur in haar/zijn omgeving aanwezig is, of dat actie nodig is.

Soorten gered

Wat ook optimistisch stemt, is hoe wij samen met vrijwilligers, terreinbeheerders, onderzoekers en veel andere partijen een trendbreuk konden realiseren in de aantallen van vogels waar het heel lang heel slecht mee ging. Denk bijvoorbeeld aan de tapuit, strandplevier en grote karekiet. We hebben mensen in beweging gekregen om te helpen beschermen, fondsen geworven, onderzoek gestimuleerd, samenwerkingsverbanden gesmeed, pilots uitgevoerd en kennis toegankelijk gemaakt. Zo voorkwamen we een bijna gegarandeerd verdwijnen van deze soorten. Er moet nog veel gebeuren om echt gezonde populaties te krijgen, maar de kennis om dat te bewerkstelligen is er nu grotendeels. Dat is iets waar we trots op zijn.

Vliegroute 2025-2034

Het afgelopen jaar hebben we ook de blik op onszelf gericht. We hebben na het aflopen van onze strategieperiode tot 2025, opnieuw geformuleerd wat we willen bereiken voor vogels, wat onze droom is en met welke strategieën we dat willen waarmaken. Dat resulteerde onder meer in een nieuw driejarenprogramma en een blik op de verdere toekomst. Het laatste document publiceerden we op onze website, de Vliegroute 2025-2034. Daarmee kan iedereen zien wat de doelen van onze vereniging zijn en waar we voor staan.

In dit Bestuursverslag 2025 en via de Jaarrekening leggen we verantwoording af over alle inzet in het verslagjaar. Daarnaast publiceren we, voor wie nog uitgebreider wil weten wat we allemaal hebben bereikt, ook een Impactverslag, dat ik van harte kan aanbevelen.

Karsten Schipperheijn,
directeur Vogelbescherming

MISSIE, VISIE EN DOELSTELLINGEN

2 Missie, visie en doelstellingen

In 2025 publiceerde Vogelbescherming een aangescherpt strategiedocument voor de komende 10 jaar, de Vliegroute 2025-2034. Intern hebben we dat vertaald naar een driejarenprogramma (tot en met 2027) met daarin beschreven wat ons in deze periode als eerste te doen staat om impact te bereiken – een en ander voor onze teams nog verder doorvertaald naar overzichtelijke strategiekaarten met de prioriteiten voor 2026. De belangrijkste daarvan staan in hoofdstuk 8 van dit Bestuursverslag ‘Vogelbescherming in 2026’.

In de Vliegroute 2025-2034 staan enkele fundamentele uitgangspunten voor Vogelbescherming, die we hier ook weergeven, net als een uitgebreide beschrijving van onze droom voor Nederland.

Missie

We bouwen aan een vogelvriendelijke wereld. We beschermen wilde vogels en hun leefomgeving, hier en elders. We zetten anderen aan om samen met ons in actie te komen voor vogels.

Visie

Wij zien een wereld voor ons waarin het goed gaat met vogels. En als het beter gaat met de vogels, gaat het beter met de mens.

Waarom wij bestaan

Vogels staan onder druk. Dat is een ernstig signaal over hoe onze leefomgeving ervoor staat.

Onze droom

Een toekomst waarin wordt geluisterd naar wat de vogels ons vertellen.

Strategieën

- Kennis vergaren over vogels en die zo delen dat we met anderen in staat zijn het verschil te maken.
- Voorbeeldprojecten en fysieke maatregelen uitvoeren – altijd te benutten voor opschaling elders.
- Beleid beïnvloeden door politieke en ambtelijke lobby op Europees, nationaal en regionaal niveau.
- Juridische procedures starten als de wettelijke bescherming van vogels en hun leefgebieden niet wordt nageleefd door de Nederlandse overheid en/of andere partijen.

- Samenwerken voor het vergroten van onze slagkracht, het realiseren van synergie en meer efficiëntie door een duidelijke rolverdeling.
- Versterken van de positie van Vogelbescherming om de publieke opinie te beïnvloeden en draagvlak te creëren voor het beschermen van vogels.
- Een beweging opbouwen van mensen die zich willen inzetten met hun tijd voor een gezonde leefomgeving voor vogels.

Belangrijkste doelen van Vogelbescherming (tot 2027)

Onze doelen zijn volledig in lijn met die van onze koepelorganisatie BirdLife International, de grootste natuurorganisatie ter wereld. BirdLife is actief in 122 landen en opereert op basis van vier pijlers: soorten, leefgebieden, systemen en samenleving.

Tot 2027 richten we ons vooral op:

- Het verbeteren van populatietrends van dertig prioritaire soorten.
- Het verbeteren van leefgebieden voor vogels. Voor Vogelbescherming hebben de hoogste prioriteit: Waddengebied en Zuidwestelijke Delta en de randen rondom deze gebieden; weidevogelkerngebieden en Basiskwaliteit Natuur in het boerenland; Basiskwaliteit Natuur in en om de stad en de Oost-Atlantische vogeltrekroute.
- Draagvlak in de samenleving, wat zich uit in het verleiden van mensen en organisaties hun tijd, geld en invloed aan te wenden voor de bescherming van vogels.
- Een stevig fundament doordat we een toonaangevende vereniging en organisatie zijn.

3 BELANGRIJKSTE RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

3 Belangrijkste risico's en onzekerheden

In deze paragraaf belichten we de belangrijkste risico's en onzekerheden als het gaat om Vogelbescherming als organisatie. In het 'Woord vooraf' en in hoofdstuk 4 'Doelrealisatie' staan de belangrijkste risico's en onzekerheden rondom de doelstellingen van Vogelbescherming.

Organisatie

Vogelbescherming beheert met behulp van een risico-instrument op gestructureerde wijze de belangrijkste risico's. Door al in een vroeg stadium na te denken over mogelijke risico's kunnen we ervoor zorgen dat het risico geen realiteit wordt, of kunnen we eventuele ernstige gevolgen beperken. Het dossier wordt actueel gehouden door het hoofd Bedrijfsvoering en de verenigingssecretaris. Deze adviseren de directeur-bestuurder en het MT (managementteam) gevraagd en ongevraagd over risico's.

Risicodossier

Het risicodossier is opgebouwd volgens het 'impact = kans x effect-uitgangspunt'. Het bevat de belangrijkste risico's en bestaat uit de volgende componenten:

- oorzaak en gevolg risicofactoren;
- omschrijving risico;
- risicocategorie (financieel, kwaliteit/reputatie, organisatie, continuïteit, personeel);
- kans;
- impact;
- mate van risicobereidheid;
- (preventieve) maatregelen.

Strategische risico's / kwaliteit / reputatie

Voorname risico's	Getroffen maatregelen
<p>Impactrealisatie onvoldoende</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen haalbare en meetbare impactdoelen, waar mogelijk en aanbrengen focus. • Implementatie methodiek om zo concreet mogelijk te kunnen monitoren of we de juiste koers varen en of we op koers liggen. • Organiseren wendbaarheid: ruimte voor evalueren, leren en bijsturen waar nodig. • Interne eis aan doelbesteding groter dan externe eis; van iedere ontvangen euro streven we naar een besteding van 80 cent aan impactrealisatie.
<p>Imagoschade als gevolg van een incident Dit kan van alles zijn, van een meningsverschil over een nalatenschap, interne fraude, ondeugdelijke wetenschappelijke onderbouwing, bedrijfsvoering niet volgens duurzame maatstaven tot een vertrouwensbreuk tussen Raad van Toezicht en Bestuur. Het is niet altijd mogelijk om deze incidenten te voorkomen, daarom is het goed om naast preventieve maatregelen er ook voor te zorgen dat adequaat opgetreden kan worden in geval van een incident.</p> <p>De verwachte impact van imagoschade voor goededoelenorganisaties is zeer groot. De risicobereidheid is laag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgvuldige selectie externe partijen aan de hand van vastgestelde criteria. • Richtlijn fraude. • Integriteitsbeleid en meldprocedures. • Interne beheersing op orde. • MVO-beleid (in ontwikkeling). • Relevante verzekeringen. • Zorgvuldig personeelsbeleid. • Bevoegdheden verschillende interne organen goed vastgelegd in statuten en reglementen. • Verantwoordelijkheid met belangrijkste stakeholders expliciet belegd. • Proactieve opstelling naar stakeholders. • Goede afstemming met notaris en nabestaanden.

Operationele risico's / continuïteit

Voornaamste risico's	Getroffen maatregelen
<p>Dit betreft omstandigheden waardoor de continuïteit van de organisatie in gevaar kan komen.</p> <p>Hierbij valt te denken aan het afbranden van het kantoorpand, maar ook aan problemen met het relatiebeheersysteem, een cyberaanval of een crash van de ledendatabase. De te verwachten impact hiervan op de continuïteit van de organisatie varieert van gemiddeld tot groot (crash ledendatabase, cyberaanval).</p> <p>De risicobereidheid is beperkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke brandweeroefeningen en brandweerinspectie. • Mogelijkheid tot thuiswerken, onder andere door (veilige) cloudoplossingen. • Migratie naar standaard ICT-oplossingen. • Contract voor support en onderhoud ICT-systemen. • Contractuele afspraken over (actuele) back-up en recovery database. • Real time vulnerability scans. • Uitvoering calamiteitentest en periodieke penetratie- en hacktesten. • Bewustwording en opleiden medewerkers cybersecurity.

Financiële risico's

Voornaamste risico's	Getroffen maatregelen
<p>Wegvallen van grote bron van inkomsten, zoals de Postcode Loterij, schoksgewijze substantiële afname ledenaantal, of minder inkomsten uit nalatenschappen dan in de begroting zijn opgenomen.</p> <p>De impact die dit met zich mee kan brengen varieert van gemiddeld tot zeer groot.</p> <p>De mate van beïnvloeding varieert.</p> <p>De risicobereidheid is beperkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doelgroepgerichte marktbenadering en stevig verder bouwen aan de beweging. • Goed contact onderhouden met leden en andere stakeholders. • Behoedzaam begrotingsbeleid, onder meer niet-toegezegde inkomsten uit subsidies worden niet begroot. • Sturen op brede inkomstenmix, naast ledenwerving onder meer inzetten op donaties. • Inrichten reserve nalatenschappen. • Realisatie begroting monitoren met tussentijdse rapportages, waardoor bijsturing mogelijk is. • Voldoende omvang continuïteitsreserve. • Up-to-date financiële administratie ten aanzien van opbrengsten en verplichtingen.

Compliance risico's

Voornaamste risico's	Getroffen maatregelen
<p>Niet voldoen aan wet- en regelgeving</p> <p>Het gaat om privacywetgeving, specifieke regelgeving voor een goeddoelenorganisatie (ANBI, CBF-erkenningsregeling), algemene fiscale, personele regelgeving.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bewustzijn bij medewerkers en management dat we geen risico's aanvaarden; altijd voldoen aan wet- en regelgeving. • Scholing medewerkers op de verschillende wetgevingsgebieden. • Monitoren bevindingen accountant op het gebied van interne beheersing.

Proces van risicomanagement

Bij elk bestuursbesluit wordt vastgesteld wat de mogelijke risico's zijn. Het risicodossier wordt jaarlijks besproken in het MT. Daaruit volgen indien nodig maatregelen en wordt er gekeken of risico's moeten worden toegevoegd of huidige kunnen worden geschrapt. De Auditcommissie van de Raad van Toezicht bespreekt het risicodossier jaarlijks met de directeur-bestuurder en wordt op de hoogte gebracht als zich tussentijdse nieuwe en grote risico's voordoen. De Auditcommissie deelt de bevindingen met de gehele Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft een controlerende en adviserende functie.

Om risico's te beheersen en goede interne controles uit te voeren, zijn de onderstaande beheersinstrumenten operationeel.

- Maandelijks financiële rapportages.
- Periodieke voortgangsrapportage (per kwartaal).
- Bevoegdhedenregeling voor het aangaan van betalingen en verplichtingen.
- Periodieke bespreking van de bevindingen naar aanleiding van rapportages van de Auditcommissie.
- Aandacht voor het opvolgen van de aanbevelingen van de accountant op management- en bestuursniveau.
- Gedragscode Goede Doelen Nederland.
- Strategisch Meerjarenplan.
- Alle projectplannen bevatten een risicoparagraaf.
- AO is in aanzet beschreven in Handboek AO/IB (Administratieve Organisatie en Interne Beheersing).
- Richtlijn Fraude.
- Risicodossier.

Ten slotte, op basis van het Strategisch Meerjarenplan van Vogelbescherming, de Vliegrouete 2025-2034, worden de risico's in 2026 herijkt.

4 DOELREALISATIE 2025

4 Doelrealisatie 2025

4.1 Inleiding

Een uitgebreid verslag van hoe we vogels hebben beschermd en mensen daarbij hebben betrokken in 2025 is te vinden in het Impactverslag 2025. Hier beperken we ons tot een keuze van de voornaamste resultaten.

En verder:

- Een financiële terugblik is te vinden in de Jaarrekening 2025.
- In hoofdstuk 8 blikken we vooruit naar 2026.
- Onze strategieën en doelen zijn in uitgebreide vorm terug te vinden in de [Vliegrouete 2025-2034](#).
- Vogelbescherming maakt deel uit van BirdLife International, actief in 122 landen, waarvan wij ook medeoprichter zijn. De indrukwekkende doelrealisatie [van dit netwerk van nationale natuurbeschermingsorganisaties is terug te vinden op de website van BirdLife International](#).
- Voor de stand van de vogels in Nederland verwijzen we naar de jaarlijkse publicatie van Sovon Vogelonderzoek Nederland; de [Vogelbalans](#). De laatste editie is uit 2024. Een hoofdlijn daaruit is dat er in elk type landschap wel factoren spelen die de aandacht verdienen van vogelbeschermers, maar dat van de broedvogels vooral boerenlandvogels en soorten van duinen en heide in de min zitten en dat het relatief goed gaat met soorten die in moerassen en bossen broeden, al zijn er per soort en per regio aanmerkelijke verschillen.

4.2 Landelijk gebied

Onze ambitie

We realiseren een wereld waar vogelpopulaties robuust en gezond zijn binnen het landelijk gebied, door het verminderen van de drukfactoren intensieve landbouw, verstoring gezonde leefomgeving (gif) en predatie.

Belangrijkste resultaten uit 2025

1. In 2024 startte de Commissie na een klacht van Vogelbescherming een zogenoemde inbreukprocedure tegen Nederland, omdat ons land onvoldoende doet om weidevogels te beschermen. Als resultaat hiervan heeft Nederland de grutto in 2025 toegevoegd als doelsoort in 25 bestaande Vogelrichtlijngebieden. Dat is positief, maar het effect blijft nog beperkt: 90% van de Nederlandse grutto populatie broedt buiten deze Vogelrichtlijngebieden. Ook de

Europese Commissie oordeelde dat de maatregelen die Nederland voorstelt ter verbetering nog altijd tekortschieten.

2. Weidevogelparadijs gered. De Raad van State heeft op verzoek van Vogelbescherming en de Natuur en Milieufederatie Gelderland het besluit geschorst waarmee de gemeente Nijkerk de regels wilde versoepelen voor graslandbeheer in Arkenheem dat nadelig zou zijn voor weidevogels.
3. Vogelbescherming is adviseur van het Rijke Weide Vogelfonds. In 2025 kocht het fonds opnieuw waardevol weidevogelland aan (22 + 10 hectare).
4. Vogelbescherming rondde na drie jaar het project Voorbeeldboerderijen af. Op twee boerderijen hebben we laten zien dat het vergroten van de biodiversiteit samen kan gaan met duurzame landbouw en een gezonde financiële boterham voor agrariërs.
5. 2025 was het Jaar van de Torenvalk. Vogelbescherming heeft samen met Sovon aandacht gevraagd voor de torenvalk en onderzoek uitgevoerd. Succesvol was een actie waarbij vogelvrijwilligers nestkasten voor torenvalken ontvingen, om zo iets te doen aan afgenomen broedgelegenheid.

Verwachting

Natuur op het Nederlandse platteland staat zwaar onder druk. Al vele jaren. In 2025 kwam er - naar verwachting gezien de kabinetsamenstelling - geen verbetering. Natuur noch boeren is perspectief geboden. We hebben minder stikstof, minder mest en minder pesticiden nodig om zo meer natuur, meer vogels en een gezonder platteland te creëren. Met volop steun voor de boeren die dat ook willen. Een nieuw kabinet kan het alleen maar beter doen. Gemakkelijk wordt het niet, want de EU spreekt met gespleten tong. Enerzijds krijgt Nederland impulsen om te verbeteren, onder meer door de Natuurherstelverordening, anderzijds worden belangrijke natuurbeschermingsregels onder het mom van vereenvoudiging afgezwakt.

4.3 Waterrijke gebieden

Onze ambitie

We werken aan het vergroten en verbeteren van beschermde waterrijke natuurgebieden, door de effecten van de drukfactoren klimaatverandering, economische activiteiten, recreatiedruk en ruimtelijke ordening te verminderen.

Resultaten 2025

1. Het grootschalige meerjarenprogramma Wij & Wadvogels fase I is in 2025 officieel afgerond. Vele partners van Vogelbescherming waren betrokken bij het herinrichten van gebieden ten faveure van vogels; er is door middel van diverse campagnes opgetreden tegen menselijke verstoring van zogenoemde hoogwatervluchtplaatsen voor vogels. Fase II is inmiddels gestart.
2. Dankzij een procedure van Vogelbescherming is Natura 2000-gebied de Bruine Bank op de Noordzee nog beter beschermd. De uitspraak zal ook een bredere betekenis krijgen voor andere aanwijzingsbesluiten.
3. De Raad van State heeft op verzoek van Vogelbescherming de nieuwe vergunningen die zijn verleend voor de spieringvisserij met sleepnetten in de Waddenzee geschorst. De Raad van State heeft de vergunningen geschorst tot uitspraak is gedaan in de lopende beroepsprocedure.
4. Wat begon als een project van Vogelbescherming om vogels zoals strandplevier, dwergstern en bontbekplevier te redden, groeide uit tot Het Groene Strand, dat in 2025 werd afgesloten. Samen met vrijwilligersgroepen, beheerders en ondernemers krijgen strandbroeders een veel betere bescherming.
5. Na 15 jaar is de samenwerking binnen de Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers afgesloten. Met een resultaat om trots op te zijn. Nederland kreeg er bijna 100.000 hectare nieuwe of herstelde natuur bij. Vogelbescherming was een van de oprichters van de coalitie. Het gedachtegoed heeft een plek gekregen in de publiek-private samenwerking NL212o.

Verwachting

Natuur, milieu en klimaat zijn onder meer door de geopolitieke spanningen en andere politieke prioriteiten in 2025 sterk op de achtergrond geraakt, zowel internationaal als in Nederland. De ooit zo ambitieuze Green Deal raakt steeds verder uitgekleeft. Zelfs de op papier best beschermde Nederlandse natuurgebieden staan onder druk. Tegelijk zijn er ook hoopgevende ontwikkelingen waaronder de Natuurherstelverordening waar de EU-landen in 2026 een plan voor moeten

samenstellen. Ook zien we een steeds hechtere samenwerking tussen groene organisaties van de grond komen en bouwen we mee aan beweging van mensen die vogels, natuur, klimaat en ons aller gezondheid wel op de juiste waarde weten te schatten. Tegelijk zullen we indien nodig niet schromen juridische procedures in gang te zetten om de belangen van vogels te behartigen, volgens het juridisch afwegingskader dat Vogelbescherming daarvoor heeft opgesteld.

4.4 Stedelijk gebied

Ambitie

We werken aan een wereld waar vogelpopulaties robuust en gezond zijn binnen het stedelijk gebied, door het verminderen van de negatieve effecten van ruimtelijke ordening, de verstoring van de gezonde leefomgeving en predatie.

Resultaten 2025

1. Vogelbescherming heeft uitgebreid studie gedaan naar de beschikbare kennis over de relatie tussen planten en vogels. Dit onderzoek leidde onder meer tot een nieuwe website voor vooral groenprofessionals: vogelrijkestad.nl. Zij kunnen nu zien welk 'groen' ze het beste aan vogels kunnen aanbieden.
2. In 2025 wist Vogelbescherming in enkele weken zo'n 60.000 handtekeningen op te halen van mensen die onze mening deelden: er moeten standaard nestvoorzieningen worden meegenomen voor huis- en gierzwaluwen bij nieuwbouw en grootschalige renovaties. Minister Keijzer zwichtte niet, ook niet voor de Kamermotie en oproepen uit het bedrijfsleven, maar zegde toe dat er bij utilitaire gebouwen wel standaard nestvoorzieningen gaan komen.
3. Vogelbescherming werkte in 2025 samen met diverse bedrijven om de stad te vergroenen en natuurinclusief bouwen te stimuleren: Heijmans, Ballast Nedam Development, Vesteda, Unitura en Vivara Pro.
4. Vogelbescherming heeft samen met het samenwerkingsverband van groene organisaties G11 kennis gedeeld met de rijksoverheid over hoe de Natuurherstelverordening in het stedelijk gebied het beste uitgevoerd kan worden.
5. Een groot succes in 2025 was de burgerparticipatie die Vogelbescherming in gang zette rondom het project 'Meet de mees'. Zeker duizend nestkasten zijn gecontroleerd op dode koolmeesjes, of op eieren die niet uitkwamen. Die zullen door de Hogeschool Leiden worden gecontroleerd op de aanwezigheid van pesticiden.

Verwachting

Geveltuintjes, tegels wippen, boomkronenbeplanting - in veel Nederlandse gemeenten lopen tal van initiatieven om buurten te vergroenen, niet in de laatste plaats dankzij bewonersinitiatieven. Met de toenomen woningnood blijft dit wel een zorg. Er is relatief gemakkelijk te beknibbelen op groen in het stedelijk gebied. En als er gekozen wordt voor vergroening, gebeurt dat dan met het goede groen waar vogels en insecten ook iets aan hebben? En is er vervolgens adequaat beheer? Allemaal van groot belang, niet alleen voor vogels maar ook voor de menselijke bewoners van de stad. Belangrijk zullen in 2026 de gemeenteraadsverkiezingen worden. Vogelbescherming zet zich met andere natuurorganisaties in voor groene en gezonde steden en dorpen.

4.5 Internationaal

Onze ambitie

We realiseren robuuste en gezonde vogelpopulaties in de Oost-Atlantische vogeltrekroute. Door vanuit een toonaangevende positie te bouwen aan een sterk BirdLife International-netwerk en het stimuleren van vogelvriendelijk landgebruik en het beschermen van gebieden.

Resultaten 2025

1. In vier West-Afrikaanse landen (Marokko, Mauritanië, Senegal en Guinee-Bissau) zijn in 2025 projecten gestart dankzij Vogelbescherming door de BirdLife Partners aldaar om de grutto beter te beschermen.
2. In 2025 startten de voorbereidingen voor projecten met BirdLife Partners in Ivoorkust, Ghana en Burkina Faso, als een vervolg op Birds, Bees & Business, opnieuw gefinancierd door de Postcode Loterij. Projecten waarbij het beschermen van vogels en natuur hand in hand gaan met het verbeteren van leefomstandigheden van bewoners.
3. Vogelbescherming ondersteunt met raad en daad binnen het BirdLife-netwerk een aantal vaste Partners langs de Oost-Atlantische vogeltrekroute (Marokko, Mauritanië, Burkina Faso en Guinee Bissau).
4. In 2025 viel het besluit van het Duitse klimaatfonds IKI om gedurende zeven jaar met in totaal € 15 miljoen de bescherming van vogels en natuur in de kustzone van West-Afrika te ondersteunen. Veel van onze BirdLife Partners in deze regio profiteren hiervan. Vogelbescherming heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan deze aanvraag.
5. Vogelbescherming beheert een small grants-fonds voor Afrikaanse natuurbeschermingsorganisaties.

We konden daarmee al veel projecten een kickstart geven. In 2025 kreeg onder andere de BirdLife Partner van Ivoorkust een bijdrage.

6. Vogelbescherming ondersteunt onderzoeks- en beschermingsprojecten op de Nederlands Caribische eilanden. In 2025 waren dat onder meer succesvolle projecten ten gunste van de Arubaanse holenuil en de grote kwartelduif.

Verwachting

We zien dat Vogelbescherming binnen de BirdLife-familie vooral in Afrika een belangrijke rol als katalysator vervult en als organisatie die partijen bij elkaar brengt. De wereld is groot, net als de drukfactoren voor vogels zoals klimaatverandering en ontbossingen, dus we zullen goed focus houden op de Oost-Atlantische vogeltrekroute waar Nederland ook aan ligt om zo de meeste impact te bereiken. De komende jaren versterken we onze internationale inzet gezien het belang van het beschermen van trekvogels langs hun gehele trekroute.

4.6 Engagement

Ambitie

Het vergroten van het draagvlak in de samenleving en een toonaangevende organisatie zijn.

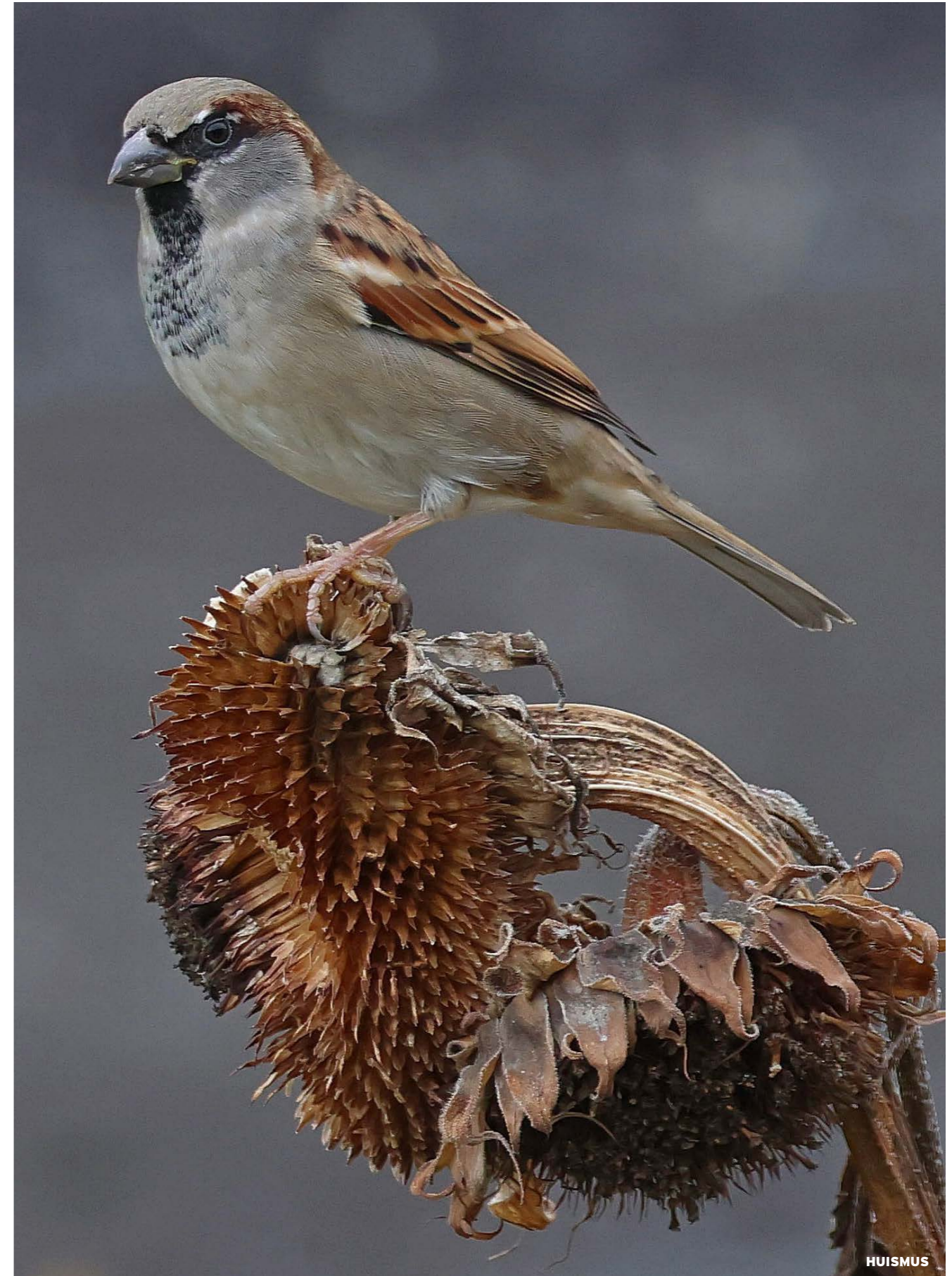
Resultaten 2025

1. Voor Vogelbescherming belangrijke (online) evenementen, de Nationale Tuinvogeltelling en Beleef de Lente, waren ook in 2025 succesvol. Meer dan 100.000 mensen deden eind januari mee met het tellen van vogels in de tuin. En zo'n 1,5 miljoen mensen keken naar de webcams van Beleef de Lente en maakten een voor veel vogels succesvol broedseizoen mee. In de communicatie rondom de Tuinvogeltelling stond de achteruitgang van de huismus centraal. Een succes, omdat de Tuinvogeltelling zo een duidelijker profiel heeft gekregen.
2. De leden vormen de ruggengraat van onze vereniging. Dankzij hen kunnen we met gezag opereren en blijft Vogelbescherming onafhankelijk. Veel van onze leden geven extra. Dat kan een hoger bedrag zijn dan de minimale contributie van jaarlijks € 36,00 of naar aanleiding van speciale verzoeken. In 2025 kregen we bijvoorbeeld gulle bijdragen om vogels in het Waddengebied te helpen. We zijn de leden daarvoor zeer erkentelijk. Om de werving van nieuwe leden een extra impuls te geven, hebben we najaar 2025 een grote groep mensen per post benaderd waarmee we nog geen 'relatie' hebben. Dat leverde ruim 2.500 nieuwe leden op. ➤

3. Samen met andere vrijwilligersorganisaties heeft Vogelbescherming het project Groene Bondgenoten in het leven geroepen. Om vrijwilligers met elkaar in contact te brengen en van kennis te voorzien, met als oogmerk het realiseren van een Basiskwaliteit Natuur. In 2025 zag onder meer de website Soorten-Kijker het licht waarmee iedereen kan controleren of haar/zijn leefomgeving die basiskwaliteit heeft.
4. In 2025 lanceerden we ook een Jongerenraad bij Vogelbescherming. De nieuwe groep jonge vogelaars brengt hun ideeën, kennis en energie in, en praat mee over beleid. Ze brengen ideeën voor vernieuwing en zorgen voor een vertegenwoordiging van jonge mensen binnen onze beweging.
5. Onze samenwerking met vogelwerkgroepen blijft essentieel voor lokale kennisopbouw en beschermingsresultaat. We organiseerden dit jaar twee succesvolle rondetafelgesprekken over monitoring, beschermingsactiviteiten, ledenbetrokkenheid en de uitdagingen waar werkgroepen lokaal voor staan.

Verwachting

Gezien de grote ambities van Vogelbescherming willen we de komende jaren als vereniging groeien, zowel wat betreft onze inkomsten (meer donaties, meer leden), als wat betreft het aantal mensen dat zich inzet met 'tijd'. Belangrijke randvoorwaarden daarvoor zijn zowel het hebben van een scherp(er) merkprofiel als een solide ICT-ondersteuning. Aan beide zaken is hard gewerkt en vragen ook de komende periode nog veel aandacht.

5

**FINANCIËEL
BELEID**

5 Financieel beleid

Het saldo van baten en lasten over 2025 bedraagt € 1,0 miljoen positief, hetgeen € 1,8 miljoen hoger is dan begroot.

De baten komen uit op € 24,7 miljoen en liggen daarmee € 3,7 miljoen onder de begroting. Dit is voornamelijk het gevolg van het doorschuiven van enkele grote projecten binnen het programma Wij & Wadvogels en de opstart van het programma Ruimte voor Vogels. De belangrijkste inkomstenbron blijft de bijdrage van particulieren. Contributies en donaties bedragen € 8,5 miljoen en zijn boven begroting en hoger dan vorig jaar, mede door een groei van het aantal leden. De baten uit nalatenschappen bedragen € 3,3 miljoen en zijn € 0,4 miljoen hoger dan begroot, maar € 0,6 miljoen lager dan in 2024. De baten van loterijorganisaties en overheidssubsidies blijven € 4,7 miljoen achter bij de begroting als gevolg van een lagere projectrealisatie dan begroot, maar zijn ten opzichte van 2024 juist met € 3,7 miljoen toegenomen door meer bestedingen binnen genoemde programma's en met € 0,7 miljoen door hogere vrije baten van de Postcode Loterij.

De lasten bedragen € 24,1 miljoen en liggen € 5,2 miljoen onder de begroting. Dit wordt voornamelijk verklaard door minder projectmatige bestedingen binnen de doelstellingen (zie toelichting baten hierboven). Ondanks deze lagere realisatie zijn veel projecten succesvol uitgevoerd. De kosten voor fondsenwerving zijn in lijn met de begroting, maar € 0,7 miljoen hoger dan in 2024, met name door de implementatie van een nieuw CRM-systeem. De kosten voor beheer en administratie zijn in lijn met de begroting en zijn eveneens gestegen ten opzichte van vorig jaar, met name door de implementatie van een nieuw ERP-systeem.

De financiële baten en lasten bedragen per saldo € 0,5 miljoen positief. Vooruitontvangen middelen waren langer beschikbaar, waardoor aanvullende financiële baten zijn gerealiseerd.

Van de totale lasten is 79% besteed aan de doelstellingen (2024: 79%). Daarmee voldoet Vogelbescherming ruimschoots aan de CBF-norm van minimaal 70%. De interne norm van 80% wordt net niet gehaald, hetgeen samenhangt met de fasering van projecten en een wijziging in de administratieve verwerkingswijze van het project Engagement for Impact. Gegeven deze

omstandigheden wordt de doelbesteding als passend beoordeeld. De kosten voor fondsenwerving bedragen 11% van de baten (2024: 10%). Vogelbescherming blijft sturen op een efficiënte inzet van middelen en een gezonde verhouding tussen kosten en baten. De kosten voor beheer en administratie bedragen 10% van de totale lasten (2024: 10%). Voor het behoud van een gezonde organisatiebalans blijft het van belang dat het aandeel bestedingen aan de doelstellingen op een hoog niveau ligt.

De financiële positie van Vogelbescherming blijft solide. De organisatie beschikt over een gezonde liquiditeit (current ratio 1,74) en solvabiliteit (0,48), beide ruim boven de gehanteerde normen. Ultimo 2025 bedraagt de liquiditeitspositie € 33,9 miljoen, waarvan het € 27,7 miljoen geormerkt is voor toekomstige projectuitvoering.

Door het positieve resultaat neemt het eigen vermogen van de vereniging met € 1,0 miljoen toe. De continuïteitsreserve is ongewijzigd gebleven op € 7,5 miljoen. De bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering is, als gevolg van een wijziging in de administratieve verwerkingswijze, afgenomen van € 4,1 miljoen naar € 3,6 miljoen. Daarnaast is een nieuwe bestemmingsreserve egalisatie nalatenschappen gevormd van € 1,0 miljoen om schommelingen in de baten uit nalatenschappen tussen boekjaren op te vangen. De bestemmingsfondsen nemen met € 0,7 miljoen af. De bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan neemt per saldo toe van € 5,1 miljoen naar € 6,3 miljoen.

5.1 Ledenwerving en fondsenwerving

Ledenwerving

Het gaat niet goed met veel vogelsoorten in Nederland. Ons werk is méér nodig dan ooit tevoren. De maatschappelijke context waarin we ons werk de komende jaren gaan doen, maakt de uitdaging nog groter. Om méér impact voor vogels te realiseren, zijn focus en versnelling in beschermingswerk noodzakelijk. Net zoals het bouwen van een stevig draagvlak in de samenleving voor dat beschermingswerk.

Vogelbescherming heeft een unieke positie en verbindende rol in de bescherming van vogels. Al vele jaren

zien we dat onze kracht voor een belangrijk deel bepaald wordt door onze onafhankelijkheid. Deze onafhankelijke positie hebben we dankzij onze duizenden leden.

Om leden te werven, zoeken we steeds de juiste toon waarop we mensen doordringen van de urgentie van vogels beschermen. Een toon waarmee we hen niet afschrikken, maar juist een goed gevoel geven. Omdat zij door ons te steunen, bijdragen aan oplossingen voor vogels. Zo bouwen wij aan duurzame relaties met onze leden, om zo de missie van onze organisatie te kunnen realiseren. In 2025 steeg het aantal leden licht ten opzichte van het jaar ervoor.

Aantal leden	1-1-2025	31-12-2025	Erbij	Eraf
Gewoon lid	139512	142634	9935	6813
Vaste donateur	1775	1692	7	90
Lid voor het leven	879	850	6	35
65+-lid	4723	3551	0	1172
Actielid	779	143	154	790
Jeugd lid	2533	2365	342	510
Periodieke schenking	2476	2447	411	440
	152677	153682		

Fondsenwervingsstrategie

Om onze verregaande ambities voor het behoud van vogels waar te maken, is een fondsenwervingsstrategie voor de lange termijn noodzakelijk. Het fundament blijft de steun van onze leden. Dankzij hun jaarlijkse contributie kunnen belangrijke projecten gerealiseerd worden en wordt de basis gelegd voor het werk van Vogelbescherming. Vogelbescherming mikt op diverse bronnen van inkomsten om op onafhankelijke wijze vogels te kunnen blijven beschermen. Naast bijdragen van particulieren en fondsen ontvangen we ook geld van bedrijven en voor specifieke projecten ook van overheden.

In 2025 hebben wij een belangrijke stap gezet in de verdere ontwikkeling van deze strategie. Dat begon met

een onderzoek naar de wensen en interesses van onze huidige en potentiële leden. We willen bouwen aan een langetermijnrelatie. De vernieuwde strategie richt zich enerzijds op het werven van nieuwe leden, anderzijds investeren we sterker in klantloyaliteit en ledenbehoud. Door beter aan te sluiten bij de behoeften, verwachtingen en motivatie van leden, willen wij hun betrokkenheid vergroten en verdiepen. Het doel is een duurzame relatie, gebaseerd op vertrouwen en betrokkenheid.

Contributies

De leden van Vogelbescherming vormen samen het fundament van Vogelbescherming. Dankzij hun - vaak decennialange - steun kunnen wij onze kerntaak vervullen: vogels beschermen. Een stevige basis is belangrijk voor de continuïteit van ons werk. Rekening ►

houdend met de vergrijzing en onze ambitieuze groeidoelen, stond 2025 in het teken van het uitbreiden van ons ledenbestand.

De opbrengsten uit contributies lieten in 2025 een groei van 4,7% zien. Groei die te danken is aan de ruimhartige (extra) bijdragen van de achterban. Dit weerspiegelt dat leden zich nog meer realiseren dat we juist nu moeten opkomen voor wat belangrijk is en dat vogels een indicator zijn van de kwaliteit van onze eigen leefomgeving.

Extra giften

Vogelbescherming kan rekenen op een achterban die bereid is voor speciale projecten of bepaalde soorten een extra gift te doen. In 2025 vroegen we om een extra bijdrage in onze strijd voor natuurinclusief bouwen. Denk aan het verplicht inbouwen van neststenen bij nieuwbouw en grootschalige renovaties. Ook vroegen we onze leden om te geven voor de grutto en de Kievit, een van de symbolen van onze weidevogels op het boerenland. In december vroegen we een bijdrage voor onze trekvogels. Want als onderdeel van BirdLife International kijken we niet alleen naar de vogels in ons land, maar ook naar de vogels die jaarlijks overwinteren in Afrika. Aanvullend daarop stonden we ook stil bij miljoenen (trek)vogels op de Wadden. Want jaarlijks trekken miljoenen vogels naar dat gebied maar hebben we ook te maken met een toenemende stroom toeristen.

Veel mensen doneerden niet alleen voor bovenstaande projecten, maar deden ook spontane giften of organiseerden een eigen inzameling voor de vogels.

Campagnes en evenementen

Voor fondsenwerving richten we ons niet alleen op leden, maar ook op andere mensen die interesse tonen in campagnes en evenementen zoals de Tuinvogeltelling, Beleef de Lente en vogelcursussen. Een eenmalige donatie past veel deelnemers beter dan een lidmaatschap. Fondsenwerving is er steeds meer op gericht om mensen te benaderen op basis van hun specifieke interesses. Met de komst van doneren via Tikkie is de drempel om te geven lager. Samen waren deze campagnes en activiteiten goed voor een totaal van 1.900 giften.

Grote giften

In 2025 ontving Vogelbescherming 310 giften van € 1.000 of meer, een flinke toename vergeleken bij 217 in 2024. We zijn erg dankbaar voor zo veel steun van alle trouwe en nieuwe grote gevers.

Sommige grote gevers kozen in overleg met Vogelbescherming een specifieke bestemming voor hun gift. In het 'Jaar van de Torenvalk' ontvingen we diverse mooie giften voor deze soort. Verder was er veel steun voor de vogels in de Zuidwestelijke Delta, een gebied dat van levensbelang is voor miljoenen vogels. Zoals gewoonlijk werden ook de boerenlandvogels, trekvogels (internationale bescherming) en stadsvogels royaal bedeed. Veel spontane giften ontvingen we voor de inrichting van gebieden van het Rijke Weide Vogelfonds, een van onze samenwerkingspartners in het landelijk gebied. Verder mochten we ruim de helft van alle grote giften naar eigen inzicht besteden.

Overheden, fondsen en stichtingen

Samen met overheden, fondsen en stichtingen werken we aan het realiseren van gezamenlijke ambities voor vogels, natuur en biodiversiteit. Door onze expertise en projecten dragen wij bij aan het behalen van hun beleidsdoelen en maatschappelijke impact. Overheden ondersteunen ons via subsidies voor specifieke programma's, terwijl fondsen en stichtingen ons steunen bij initiatieven die aansluiten bij hun missie. Deze partnerschappen versterken niet alleen onze gezamenlijke inzet voor vogels en natuur, maar zorgen ook voor duurzame resultaten die breed gedragen worden.

Overheden

In 2025 is er een nieuw project 'Meeuwensie Zuidwestelijke Delta in uitvoering' beschikt. Het project is een samenwerking van Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, Het Brabants Landschap en Vogelbescherming Vlaanderen en wordt gefinancierd door de Europese Unie - NextGenerationEU, via het Programma Natuurversterking Noordzee. Het gaat in 2026 van start en loopt tot 2029. Gedurende 3 jaar zal worden gewerkt aan het herstel van meeuwenpopulaties (zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw) in de Zuidwestelijke Delta.

Fondsen en stichtingen

Dankzij de steun van fondsen en stichtingen konden we in 2025 twee meerjarige projecten voor boerenlandvogels afronden: het project 'Voorbeeldboerderijen voor meer biodiversiteit', mogelijk gemaakt door Stichting Edwin Bouw Fonds en een particuliere geefster, en een verschrallingsproject in de Eempolder, waaraan naast diverse particuliere gevers ook de Fred Foundation bijdroeg.

Andere meerjarige projecten werden in 2025 voortgezet dankzij bijdragen van de Alblas Foundation, Ars

Donandi + Tringa fonds, Ars Donandi + Russell-ter Brugge fonds, Barbara Eveline Keuning Stichting, Stichting Edwin Bouw Fonds, Fonds 1999, Jaap van Duijn Vogelfonds, Stichting Haagvalken en Otter Fonds.

Dankzij een grote schenking van Stichting Hoornhaai kan een gebied in de Groningse Onnerpolder in de komende jaren beter worden ingericht voor de weidevogels. Daarnaast werden verschillende nieuwe projecten in de Zuidwestelijke Delta mogelijk gemaakt door bijdragen van Stichting Auxilium MarMar, Stichting Thea Schwab en de Van Heest Stichting, aangevuld door donaties van particuliere grote gevers.

Fonds Lucas en Stichting Nicotan verrasten ons met uitzonderlijk grote donaties, die we naar eigen inzicht mochten besteden. Andere spontane giften ontvingen we van Stichting Bel Air II, Pieter de Joode Stichting, Stichting Doelwijk, Stichting Mazzel, Stichting Pelgrims-hoeve en Stichting Pieterella Pols Fonds.

Postcode Loterij

Mede dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij ontvangt Vogelbescherming elk jaar een bijdrage. De samenwerking met de Postcode Loterij is voor ons van groot belang. Het biedt financiële zekerheid in veranderende tijden waarin de werving van vrij besteedbaar geld sterk onder druk staat. Het biedt ons mogelijkheden om bakens te verzetten en ambities te realiseren. Natuurbescherming vraagt vaak om een lange adem. Dankzij de bijdrage van de Postcode Loterij kunnen wij daarin vasthoudend zijn.

Begin 2025 werden we verrast met een verhoging van onze structurele bijdrage naar maar liefst € 2,5 miljoen. Deze steun is onmisbaar om ons werk voor vogels krachtig en effectief voort te zetten.

De Postcode Loterij is zo veel meer dan een donateur. De Postcode Loterij geeft langjarig zuurstof aan onafhankelijke partijen. Zo kunnen zij zich ontwikkelen en ervoor zorgen dat er tegenkrachten in de samenleving actief zijn als economische (deel)belangen de overhand dreigen te krijgen. Al die prachtige organisaties die door de Postcode Loterij hun belangrijke werk kunnen doen, zetten zich in voor een leefbare wereld en zoiets als medemenselijkheid. Dat is vandaag de dag belangrijker dan ooit. Zo voelen we het bij Vogelbescherming. Wij zetten ons met overgave in voor die wonderbaarlijke vogels, maar het gaat óók om iets groters: we willen de planeet zonder schaamte kunnen overdragen aan de generaties na ons. Daarom is het belangrijk dat het maatschappelijk middenveld effectief

weet te opereren. We zien dat de Postcode Loterij dat faciliteert door bijvoorbeeld kennisuitwisseling en -opbouw te stimuleren en door zich bewust te zijn van de rol die loterijen kunnen spelen in de maatschappij dankzij de deelnemers. Die rol van verbinder tussen de goede doelen vinden we.

Bovendien konden we dankzij extra bijdragen bijzondere projecten realiseren: van weidevogelbescherming op Terschelling en natuurherstel rond het IJsselmeer tot duurzame methodes in de Sahel, waarmee zowel vogels als lokale gemeenschappen floreren. En met het programma Groene Bondgenoten geven we vrijwilligers door het hele land de middelen om hun eigen omgeving vogelrijker te maken.

De steun van de Postcode Loterij stelt ons in staat om te blijven vernieuwen, kansen te grijpen én waar te maken. Voor vogels, voor natuur en voor ons allemaal.

Periodiek schenken

Het aantal relaties dat steun aan de vogels voor langere tijd vastlegt in een periodieke schenking is met 3% gegroeid naar bijna 2600. Deze mensen verbinden zich met een gemiddeld jaarbedrag van € 240,00 voor langere tijd aan het welzijn van vogels.

Nalatenschappen

De erezwerf, waarmee we de mensen gedenken die via hun testament een gift nalieten aan de vogels, vloog op 13 september 2025 met 55 nieuwe kleurrijke vogeltjes verder ons kantoor in. Het maakt tastbaar hoeveel mensen de vogels op deze prachtige manier steunen. Elke vogel in de zwerm draagt de naam van iemand die heeft nagelaten aan de vogels. En elke vogel staat voor een eigen verhaal van liefde, verwondering en passie voor vogels. We zijn al deze erflateren dankbaar voor hun grote betrokkenheid en houden hen vol dank in onze herinnering.

Veel mensen nemen een legaat voor de vogels op in hun testament of benoemen Vogelbescherming tot hun erfgenaam. In 2025 ontving Vogelbescherming 80 nalatenschappen. De totale opbrengst nalatenschappen was in 2025 € 3,3 miljoen. Via werving online en in tijdschrift Vogels komen we in contact met mensen die bezig zijn met hun testament. Zij vragen hierover informatie aan of nemen contact op met onze medewerker nalatenschappen voor een vrijblijvend adviesgesprek. In 2025 leidde dat tot 47 telefonische en 23 persoonlijke gesprekken bij mensen thuis. Eind van het jaar is Vogelbescherming weer aangesloten bij de campagne Toegift, waarmee de gezamen- ➤

lijke goede doelen informeren over de mogelijkheden van nalaten aan goede doelen en hier aandacht voor vragen bij het grote publiek.

Bedrijven

Vogelbescherming is afhankelijk van donaties om haar ambitie voor een rijke verscheidenheid aan vogels en natuur te realiseren. Dat doen we nooit alleen, maar altijd samen met mensen die hetzelfde doel nastreven. Het is mooi als bedrijven daar ook financieel aan bijdragen.

Vogelbescherming ziet dat er bij nieuwbouw en renovatie van huizen en de inrichting van bedrijven- en industrieterreinen eenvoudig meer winst te behalen valt voor vogels als we meer natuurinclusief bouwen. Dan moeten we nog meer ideeën en ervaringen omzetten in concrete producten en diensten voor de bouwsector. Daarvoor sloten we in 2025 een contract af met Vivara Pro en Unitura. Doel daarvan is natuurinclusief ontwikkelen en bouwen eenvoudig maken, zodat we de leefomgeving van vogels, vlinders en bijen vergroten.

Samen met onze optiekpartner Kite Optics introduceerden we afgelopen jaar aan de pers en vogelaars een primeur. De stabilisatietelescoop maakt het mogelijk om vanuit de hand, dus zonder statief, vogels met 20-40 vergroting dichtbij te halen. Het afgelopen jaar zijn er meer verkooppunten bijgekomen. Zo ligt sinds eind van het jaar de optiek van Vogelbescherming ook bij de vakantiehuisjes van Buitenleven. Deze vakantiehuisjes worden verhuurd door Staatsbosbeheer.

Vanuit de visie *bescherm wat je bewondert* proberen we brede groepen in de samenleving te betrekken bij ons beschermingswerk. Want problemen van vogels zijn vaak in verschillende leefgebieden toch vergelijkbaar; het vinden van voldoende voedsel en goede nestgelegenheid. Vogels beschermen is een verantwoordelijkheid van iedereen. Gelukkig kan ook iedereen wat doen. In de tuin of op het balkon met vogelvriendelijke beplanting en nestkasten en voerproducten. Met deze hoogwaardige producten brengen we de wereld van de vogels dichtbij huis. Zo bouwen we aan ons draagvlak. Een stabiele betrouwbare partner zoals CJ Wildbird Foods, die wil aansluiten bij onze kwaliteitseisen is daarbij van levensbelang.

We werken samen met bedrijven als Vesteda, Heijmans en Ballast Nedam Development aan natuurinclusief bouwen. Zij plaatsen bij bouw en renovatie direct

nestkasten voor gierzwaluwen en huismussen. Daarnaast is er aandacht voor (het juiste) groen in de directe omgeving van de huizen en gezamenlijk maken we bewoners bewust van wat ze zelf kunnen doen in hun tuin.

Verder werkten we samen met Kosmos Uitgevers en Bekking & Blitz.

Winkel en webshop

Onze winkel is uniek in Nederland, daar moet je als lid een keer geweest zijn. Samen met een groep vrijwilli-

gers doen we er alles aan om ervoor te zorgen dat je nog veel meer mooie vogelontmoetingen kan ervaren. Zo organiseren we sinds dit jaar regelmatig een vogelwandeling vanuit de winkel. En kun je elke laatste vrijdag van de maand deelnemen aan een workshop phonescoping. Een workshop met focus op fotografie met de combinatie telescoop en smartphone. Daarnaast hadden we in 2025 nog vier evenementen in onze winkel waarvoor we ook op zaterdag open waren, zoals tijdens de Tuinvogeltelling met tuinadviezen voor bezoekers en een goed bezochte lezing van Arjan Dwarshuis over zijn kinderboek. Ook in 2026 zullen we

weer dit soort leuke evenementen organiseren in onze winkel.

Onze omzet in de winkel van € 1,6 miljoen zien we als een blijk van waardering en vertrouwen. De webshop hebben we uitbesteed aan CJ Wildbird Foods. Want in deze snelle tijd vraagt dat om expertise en investeringen die Vogelbescherming niet kan bieden. De omzet in 2025 steeg naar bijna € 2,3 miljoen.

6

GOVERNANCE

6 Governance

6.1 Vereniging

De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, meestal ingekort tot Vogelbescherming Nederland of alleen Vogelbescherming, werd opgericht op 1 januari 1899 en zetelt in Zeist.

Vogelbescherming heeft een ANBI-status en is een door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) erkende organisatie. Het CBF beoordeelt het bestuur en beleid van goededoelenorganisaties, hoe zij geld werven en besteden en daarover verantwoording afleggen. Jaarlijks vindt deze toetsing plaats aan de hand van een zelftoets, en eens in de drie jaar vindt een uitgebreide hertoetsing plaats. In 2023 heeft de uitgebreide hertoetsing plaatsgevonden met een positief resultaat. Daarnaast is Vogelbescherming lid van de branchevereniging voor goede doelen: Goede Doelen Nederland.

Vogelbescherming legt in haar Jaarverslag financiële en beleidsverantwoording af, waarbij zij rekening houdt met de richtlijnen van Goede Doelen Nederland, de Richtlijn Jaarverslaggeving 650 voor fondsenwervende instellingen (RJ 650) en de richtlijnen van het CBF, waarin principes van de Code Goed Bestuur voor goede doelen opgenomen zijn.

Scheiding tussen bestuur, uitvoering en toezicht

Om de verantwoordelijkheid van het besturen en het toezichthouden goed te scheiden, werkt Vogelbescherming volgens een Raad van Toezicht-model. Het besturen van de Vereniging ligt in handen van het Bestuur (directeur-bestuurder), waarbij voor een aantal in de statuten vastgelegde onderwerpen voorafgaande goedkeuring van de Raad van Toezicht nodig is. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen de organisatie. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht een adviserende functie. Een Auditcommissie, bestaande uit drie leden van de Raad van Toezicht, adviseert de Raad van Toezicht over de Jaarrekening, begroting, risicobeheersing, het beleggingsbeleid en belangrijke kapitaalinvesteringen van de Vereniging. De Raad van Toezicht en het Bestuur leggen verantwoording af aan de Ledenraad.

Belangenverstrengeling

Er zijn in 2025 geen meldingen geweest van belangenverstrengeling bij de bestuurder, noch van transacties

waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurder, toezichthouders en/of externe accountant speelden of spelen die van materiële betekenis zijn voor Vogelbescherming en/of desbetreffende bestuurder, toezichthouders en/of externe accountant.

6.2 Bestuur

6.2.1 Bestuur en Managementteam

Het Bestuur van Vogelbescherming wordt gevormd door de directeur-bestuurder. De directeur-bestuurder heeft de algemene leiding over de Vereniging en vertegenwoordigt de Vereniging. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering daarvan en laat zich hierin bijstaan door het Managementteam (MT), bestaande uit de afdelingshoofden Bescherming, Bedrijfsvoering en Communicatie. Het Bestuur en het MT bespreken vier keer per maand inhoudelijke, strategische, organisatorische en operationele onderwerpen. Dit overleg wordt voorgezeten door de directeur-bestuurder.

De directeur-bestuurder vertegenwoordigt Vogelbescherming bij politiek en bestuurders, in overleg en onderhandelingsituaties met overheden en maatschappelijke organisaties. De directeur-bestuurder wordt beloond volgens het bezoldigingsbesluit zoals dat door de Raad van Toezicht is vastgesteld. Dit bezoldigingsbesluit volgt de richtlijn van Goede Doelen Nederland. De feitelijke weergave is opgenomen in de Jaarrekening volgens richtlijnen van het CBF. Vogelbescherming kent geen vaste onkostenvergoeding. Onkosten worden vergoed op basis van gemaakte kosten, voor zover deze vallen onder de diverse regelingen (regeling reis- en verblijfkosten dienstreizen, regeling telefoonkosten, regeling studiekosten en faciliteiten per functiegroep).

6.2.2 Samenstelling Bestuur en Managementteam per 31 december 2025

Bestuur

Directeur-bestuurder

De heer K. Schipperheijn

Nevenfunctie: directeur-eigenaar KIESManagement BV

Managementteam

Hoofd afdeling Bedrijfsvoering

Mevrouw E.J.M. Hondeveld

Nevenfunctie(s): geen

Hoofd afdeling Bescherming

De heer F.V.C. van Kuijk

Nevenfunctie(s): geen

Hoofd afdeling Communicatie

Mevrouw M. Mourits

Nevenfunctie(s): geen

6.3 Ledenraad

6.3.1 Werkwijze

De Ledenraad vertegenwoordigt de leden. De Ledenraad bestaat uit minimaal 35 en maximaal 40 leden. De Ledenraad controleert het beleid van het Bestuur en de Raad van Toezicht. De Ledenraad benoemt de nieuwe leden van de Raad van Toezicht op voordracht van de Raad van Toezicht. De Ledenraad bepaalt mede het beleid van de Vereniging. Dat gebeurt door vaststelling van het Strategisch Meerjarenplan. Lidmaatschap van de Ledenraad is onbezoldigd.

In 2025 zijn tien vacatures in de Ledenraad ingevuld. Deelname aan de Ledenraad is voor een periode van vier jaar, met de mogelijkheid om eenmaal voor een aansluitende periode van vier jaar herkozen te worden. Ledenraadsleden worden door de leden van Vogelbescherming gekozen. De vacatures worden vervuld op basis van het hoogste aantal stemmen. Kandidaten die te weinig stemmen hebben gekregen, wordt gevraagd of zij in portefeuille gehouden mogen worden voor het vervullen van eventueel tussentijds ontstane vacatures.

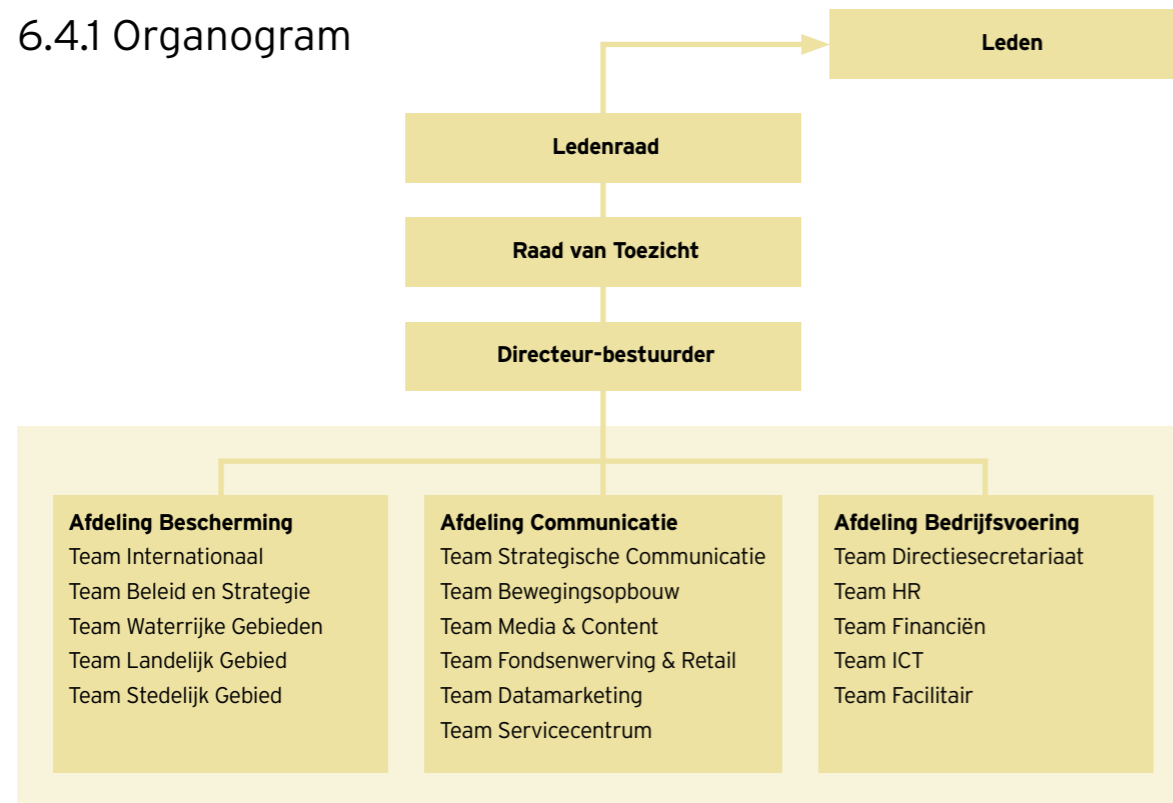
De Ledenraad kent een vergadercyclus van drie vergaderingen per jaar. De directeur-bestuurder is bij alle vergaderingen aanwezig. De leden van de Raad van Toezicht worden bij twee vergaderingen uitgenodigd, waarbij de Ledenraad en Raad van Toezicht met elkaar van gedachten kunnen wisselen en de Raad van

Toezicht toelichting kan geven over bepaalde genomen besluiten. Naast deze vergaderingen vinden ook, afhankelijk van de actualiteit, online presentaties plaats.

De Ledenraad werkt met vier vaste commissies met een eigen thema: Bescherming (uitvoering, praktische bescherming), Externe positie (actualiteit, beleid en politiek), Samenleving & Achterban (inbedding en communicatie) en Impact & Financiën (impact en keuzes, inclusief kascontrolecommissie). Zij bereiden vanuit hun eigen aandachtsveld de vergaderingen voor. Elk lid van de Ledenraad heeft zitting in één van deze commissies. ▶

6.4 Bureau

6.4.1 Organogram

6.4.2 Medewerkers

Op 31 december 2025 waren er 115 medewerkers in dienst bij Vogelbescherming (31 december 2024: 108). Daarvan waren er 77 in vaste dienst, 2 stageovereenkomsten, 2 tijdelijke projectcontracten en 34 medewerkers met een contract voor bepaalde tijd. 8 van de 115 medewerkers werken fulltime.

Op 31 december 2025 bedroeg het aantal fte's 90,63 (excl. vacatures). Van de 115 medewerkers waren er op 31 december 2025 68 vrouw en 47 man. De gemiddelde leeftijd bedroeg in 2025 47 jaar.

De uitstroom bestond uit 25 mensen (19,03 fte), dit is inclusief 2 stagiair(e)s (2 fte). De instroom bestond uit 31 mensen (25,10 fte), waarvan 7 stagiair(e)s (6,2 fte).

Het ziekteverzuim in 2025 bedroeg 4,3% (2024: 7,67%). Ingezette (preventieve) maatregelen om het verzuim verder te laten dalen naar een continu marktconform niveau gedurende 2025 hebben effect (zie Welzijn). Geheel 2025 heeft het verzuimpercentage een 'marktconform' niveau laten zien.

Medewerkerperceptieonderzoek

In 2024 heeft Vogelbescherming een medewerkerperceptieonderzoek gehouden onder al haar medewerkers. Dit leverde een positief, stabiel beeld op met een algehele waardering van 7,2.

In het voorjaar van 2024 is opvolging gegeven aan het onderzoek door een managementnotitie, een OR-notitie en een presentatie aan het voltallige personeel over de uitkomsten. Binnen de teams zijn de ontwikkelpunten

uit het onderzoek besproken en kreeg het MT daar weer een terugkoppeling van. Als uitvloeisel van dit proces is in 2025 gestart met het maatwerk vormgeven van een managementontwikkelings-/leiderschapsonwikkelingstraject. Vooruitlopend op en als onderdeel hiervan heeft een aantal teams in 2024 een Profile Dynamics-sessie gevolgd. In 2025 heeft een aantal teams een soortgelijke training gevolgd. In 2026 volgt de rest van de teams en de eerste module van het Leiderschapstraject staat gepland in Q1 2026.

In 2026 zal daarnaast een nieuwe vorm van onderzoek naar welzijn en welbevinden van de organisatie geselecteerd worden die aansluit bij de doelen en meetwaarden (o.a. e-NPS score) zoals vastgesteld in de Strategiekaart Fundament van Vogelbescherming.

Inzetbaarheidsbudget

In het kader van levensfasebewust personeelsbeleid is ook in 2025 een inzetbaarheidsbudget ter beschikking gesteld aan alle medewerkers. Dit bestaat uit een tijd- en een gelddeel. Het gelddeel is een netto vergoeding die wordt gefinancierd vanuit de werkkostenregeling en bedroeg tijdens het verslagjaar € 350,00 op basis van een fulltime dienstverband per medewerker.

Welzijn

Vogelbescherming continueert de samenwerking met OpenUp. In toenemende mate blijken medewerkers gebruik te maken van het platform en waarderen dat ook. Na een onrustbarende stijging van het verzuimcijfer bij Vogelbescherming in 2022 en 2023 heeft Vogelbescherming een verzuimcoördinator ingehuurd, waardoor eind 2024 (december) het ziekteverzuim was gedaald naar 7,68%. In 2025 heeft deze daling zich doorgezet en gestabiliseerd op 4,3%. Daarnaast is ook het aantal personen in langdurig verzuim met 80% gedaald.

Veiligheid en integriteit

Vogelbescherming beschikt over de volgende personele codes voor veiligheid en integriteit:

- Gedragscode privacy en informatieveiligheid
- Gedragscode integriteit
- Regeling vertrouwenspersoon
- Meldprocedure
- Onderzoeksprotocol
- Bezwaarprocedure functieprofiel

Meldpunt Integriteit

Sinds 2022 hebben we een Meldpunt Integriteit waar medewerkers, vrijwilligers en derden terecht kunnen om een melding te maken. In 2025 zijn er wederom

geen meldingen binnengekomen bij het Meldpunt. In 2025 is er geen onderzoek gedaan naar de achtergrond hiervan. In 2025 hebben er twee personen bij onze interne vertrouwenspersoon aangeklopt (categorie ongewenst gedrag), en niemand bij onze externe vertrouwenspersoon.

Voor alle nieuwe medewerkers willen we de workshop Morele Oordeelsvorming inbedden in Vliegende Start (onboarding platform). De presentatie hiervoor ligt klaar en wordt binnenkort afgerond.

Klachten

Vogelbescherming heeft afgelopen jaar 133 klachten ontvangen. Deze klachten hangen niet samen met belangrijke ontwikkelingen binnen Vogelbescherming, maar betreffen een grote diversiteit aan onderwerpen.

6.4.3 Ondernemingsraad (OR)

De eind 2024 nieuwgekozen OR van Vogelbescherming kon - ondanks het vroegtijdig terugtreden van een van de leden - samen met de directeur-bestuurder bouwen aan een robuuste, plezierige vorm van samenwerking die zich kenmerkt in transparantie en onderling vertrouwen. De ondernemingsraad bestaat uit zeven personen. Er vonden zes formele overlegvergaderingen plaats, waarvan een met een vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht. Ook vond er een informele ontmoeting met een delegatie van de Raad van Toezicht plaats. In het begin van het jaar heeft de OR zijn jaarplan vastgesteld. Naast het reguliere werk hield de raad zich met enkele meeromvattende onderwerpen bezig. In de eerste helft van het jaar ging de aandacht vooral uit naar de ontwikkeling en vaststelling van het Strategisch Meerjarenplan (Vliegrouete 2025-2034) en de daaruit voortvloeiende programma's. In het najaar 2025 is gestart met de evaluatie van de arbeidsvoorwaarden die, afhankelijk van de uitkomsten, tot een herziening zal leiden.

6.4.4 Privacy en informatieveiligheid

In 2025 is een Pen-test uitgevoerd door The Trusted Third Party en in samenwerking met Microsoft is met de CSAT scan (Cyber Security Assessment Tool) onze IT-omgeving geanalyseerd. Beide tools zijn ingezet om eventuele kwetsbaarheden in onze IT-omgeving te identificeren. Op basis hiervan zijn diverse versterkingen en verbeteringen doorgevoerd.

Ook is het informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld in het MT. Voor de implementatie is een conceptplan voor 2026 opgesteld.

6.4.5 Vrijwilligers

Voor de bescherming van vogels in steden, dorpen, tuinen, wetlands en delta's werkt Vogelbescherming samen met vrijwilligers en vogelwerkgroepen. Zij zetten zich in voor lokale bescherming van vogels; zonder hun inzet zou Vogelbescherming niet zo'n grote impact kunnen maken. Vrijwilligers en vogelwerkgroepen zijn daarmee de ogen, oren en mond van Vogelbescherming op lokaal niveau. Dankzij hen zijn ook dit jaar op veel plekken in Nederland belangrijke initiatieven gestart voor een vogelvriendelijkere en groenere leefomgeving. Het WetlandWachten Netwerk vierde in 2025 zijn 30-jarig jubileum met een gezellige en informatieve bijeenkomst in de Oostvaardersplassen. Voor alle vrijwilligers was er daarnaast de jaarlijkse vrijwilligersdag met workshops, lezingen en een excursie-middag in Den Haag. Op kantoor en op diverse locaties in het land organiseerden we kennis- en netwerkbijeenkomsten voor onze vrijwilligers en vogelwerkgroepen.

Onze vrijwillige excursieleiders, sprekers en Beleef de Lente-vrijwilligers zijn opnieuw zeer actief geweest in het delen van hun kennis en mensen bewust te maken van de prachtige vogelwereld.

Vogelbescherming is penvoerder van het samenwerkingsverband Groene Bondgenoten, een intensieve samenwerking tussen zes collega-natuurorganisaties. Groene Bondgenoten vertegenwoordigt hiermee honderdduizenden vrijwilligers en wordt gezien als een cruciale partner in het betrekken en toerusten van vrijwilligers bij activeren, opzetten en uitvoeren van lokale projecten met behulp van Basiskwaliteit Natuur. Met tools, trainingen en financiële ondersteuning stelt Groene Bondgenoten vrijwilligers in staat om meer lokale samenwerking te realiseren en zich op lokaal niveau nog sterker voor de natuur in te zetten. Zo versterken we samen de groene beweging in ons land.

Vogelbescherming kan niet bestaan zonder de inzet en deskundigheid van onze Raad van Toezicht- en Ledenraadsleden. Ook onze 'huiskamer', de winkel, wordt dagelijks door vrijwilligers bemand - een geweldige prestatie. Trouwe promotievrijwilligers leggen ons tijdschrift Vogels neer bij bibliotheken, wachtkamers etc. en zorgen zo voor een nog grotere verspreiding.

Hieronder geven we een overzicht van de aantallen vrijwilligers. Weergegeven is het aantal mensen dat in het verslagjaar een vrijwilligersfunctie had. Er is een verschil tussen het aantal vrijwilligers en het aantal functies, omdat een aantal vrijwilligers meerdere functies bekleedt en er mensen zijn gestopt en gestart met het vervullen van een functie gedurende het verslagjaar. Het totaal aantal vrijwilligers dat in 2025 actief was bedraagt 607.

Algemene vrijwilligers	3
Beleef de Lente	131
Excursieleiders	78
Ledenraad	49
Raad van Toezicht	8
Sprekers	8
Stadsvogeladviseurs	46
Tijdelijke vrijwilligers	10
Tijdschriften	37
Tuinonderhoud	7
Tuinvogelconsulent	103
WetlandWachten	106
Winkelvrijwilligers	21
Totaal vrijwilligersfuncties	607

6.4.6 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

In de missie van Vogelbescherming ligt Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) al besloten. Daarnaast werken we als organisatie aan verduurzaming, op het gebied van medewerkers, gebouw, voorzieningen en het gebruik van middelen om onze doelen te verwezenlijken en het belang van MVO te benadrukken. Met de komst van het nieuwe Strategisch Meerjarenplan zullen we in de komende jaren verdere stappen zetten op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Zo hebben we in 2025 een aantal nieuwe initiatieven genomen om de duurzaamheid binnen Vogelbescherming verder te verbeteren, zowel quick wins als langetermijnmogelijkheden. Zo zijn we bezig met het opbouwen van een netwerk op het gebied van MVO met partnerorganisaties zoals Natuurmonumenten en MVO Nederland zodat we onze kennis en ervaring met elkaar kunnen delen.

Ondertussen gaan we door op de ingeslagen weg met een aantal speerpunten als het gaat om het terugdringen van het energieverbruik, onder andere door energiemonitoring te installeren in ons kantoor en nieuwe zonnepanelen op het dak. In 2026 zullen we

beginnen met de renovatie van de klimaatinstallatie.

Op het gebied van inkoop werken we nauw samen met onze leveranciers om duurzame relaties en initiatieven te zoeken en waar mogelijk op in te springen. Aan de hand van een checklist zorgen we voor de benodigde onderbouwing van onze keuzes op het gebied van circulair werken, bouwkundige aanpassingen en duurzame inzetbaarheid.

Vanuit het oogpunt van verantwoord werkgeverschap maken wij niet alleen gebruik van partners op het gebied van recruitment, HR en HR administratieondersteuning die een actief MVO-beleid voeren, ook zijn zaken als actief en flexibel beleid van reiskosten en het

voldoen aan de rapportageverplichting Werkgebonden Personenmobiliteit volledig geïmplementeerd binnen Vogelbescherming.

Om aantrekkelijk te blijven als werkgever is begonnen met het aanpassen van de werkomgeving. Zo zullen we onze werkplekken moderniseren en aanpassen aan de wensen en behoeften van onze medewerkers en meer samenwerk- en concentratiewerkplekken creëren, zodat we beter aansluiten op de hedendaagse hybride werkstijlen.

Verdere verdieping vindt de komende jaren plaats langs de lijn van de aandachtsgebieden uit het Strategisch Meerjarenplan, volgens het volgende schema:

	Binnen de organisatie	Buiten de organisatie
Vanuit sociale principes (MVO)	I Duurzaam HR-beleid waarbij het op alle gebieden gaat om gelijke behandeling van (potentiële) medewerkers, duurzame inzetbaarheid, gezondheid, veiligheid, social return en duurzaam vrijwilligersbeleid. Waar mogelijk sturen op diversiteit.	II Leveranciersbeoordeling op sociale aspecten (bijvoorbeeld social return) en ketenverantwoordelijkheid bij productie in andere landen. Partnerbeoordeling op sociale aspecten.
Vanuit ecologische principes (DO)	III Vlieggreizen, woon-/werk- en zakelijk verkeer, catering, afvalverwerking, gebruik van verbruiks- en gebruiksmiddelen, gebouw, communicatiemiddelen en verpakkingsmaterialen, CO ₂ -neutraliteit.	IV Leveranciersbeoordeling op ecologische en milieu-/klimaataspecten. Partnerbeoordeling op ecologische aspecten.

Ad I) Op het gebied van medewerkersbeleid biedt Vogelbescherming ook ruimte aan stagiair(e)s van velerlei opleidingen om zich bij ons te bekwamen en hebben we werkervaringsplaatsen. Op die manier vergroten we de kansen op de arbeidsmarkt voor betrokkenen en draagt Vogelbescherming bij aan de ontwikkeling van studenten in de praktijk- en opleidingsprogramma's van onderwijsinstellingen. Zo is Vogelbescherming sinds 2023 erkend praktijkopleider-leerbedrijf voor het mbo-onderwijs op het gebied van facilitaire dienstverlening.

Ad II) Ons inkoopbeleid kenmerkt zich door de inkoop van producten en diensten met een maximale duurzame waarde. Naast aspecten als prijs, kwaliteit en verkrijgbaarheid wordt de impact op mens en milieu meegewogen bij de aanschaf, net als de wijze waarop onze inkoop kan bijdragen aan de realisatie van de beleidsdoelen van Vogelbescherming. Bij nieuwe maar ook bij bestaande contracten kijken we naar milieucriteria (bijvoorbeeld energiezuinige apparatuur, transportkosten, verpakkingsmaterialen, schoonmaakmiddelen), dierenwelzijn en 'social return'. We zijn er nog niet, maar zetten ons in om de uitvoering van het beleid verder te verbeteren.

COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN

ZILVERMEEUW

7 Communicatie met belanghebbenden

Vogelbescherming richt zich in haar communicatie met belanghebbenden tot een reeks doelgroepen. Daarin heeft Vogelbescherming als belangenbehartiger en kennisinstelling veelal een adviserende rol. Die adviezen hebben een brede inhoudelijke range, van oplossingen voor omvangrijke maatschappelijke problemen en complexe juridische vraagstukken tot hoe je op een ideale wijze een nestkast ophangt, of hoe je eigen tuin vogelvriendelijk in te richten. We bedienen alle stakeholders op maat, van minister tot vogelliefhebber. Hieronder een beknopte weergave van welke groepen we bedienen in de samenleving en hoe we dat doen.

1. Brede publiek

Het brede publiek, en speciale doelgroepen daarbinnen, willen we op aantrekkelijke manieren informeren over én motiveren om bij te dragen aan de bescherming van vogels. Dat doen we onder meer via onze website, sociale media, persberichten, (online) evenementen en campagnes.

2. Supporters (leden, vrijwilligers, online volgers en vrienden)

Deze directe achterban bedienen we met dezelfde onderwerpen als het brede publiek, maar spitsen de informatie meer toe op het verwachte kennisniveau. Hiervoor zetten we een breed palet aan communicatiemiddelen in, van het hooggewaardeerde magazine *Vogels* tot aan de sociale media, een digitale nieuwsbrief met zo'n 200.000 ontvangers en een speciale e-mail voor vogelwerkgroepen. Voor vrijwilligers organiseren we ook themabijeenkomsten en webinars.

3. Medewerkers

Medewerkers krijgen informatie tijdens onder meer werkoverleggen, een wekelijkse stand-up, tweeweekelijkse medewerkersbijeenkomsten, inspiratiedagen/heisessies en via intranet.

4. Professionele doelgroepen

Vogelbescherming behartigt de belangen van vogels. Bij professionele doelgroepen doen we dat zo direct mogelijk via een-op-een contacten, bijeenkomsten, symposia of via op maat gesneden communicatiemiddelen, zoals factsheets, brochures en bijvoorbeeld online via bouwnatuurinclusief.nl / vogelrijkstad.nl (voor gemeenten, corporaties, ontwikkelaars etc.) en voor leerkrachten via platform LessonUp. Ook via LinkedIn bereiken we deze doelgroepen.

5. Financiers

Fondsen, sponsors, overheden, vermogende particulieren en andere gevers benaderen we zo direct mogelijk met evaluaties, tussentijdse verslagen en verzoeken om steun, uitgaande van hun wensen en mogelijkheden.

8

**VOGELBESCHERMING
IN 2026**

8 Vogelbescherming in 2026

In de online gepubliceerde Vliegroute 2025-2034 staan onze langetermijndoelen. Die vertalen we naar driejarenplannen en jaarlijkse strategiekaarten. Hieronder noemen we op basis daarvan de belangrijkste inhoudelijke speerpunten van Vogelbescherming.

Landelijk gebied

1. Vogelbescherming start in een aantal voorbeeldgebieden met het realiseren van Basiskwaliteit Natuur.
2. We zetten ons in voor het Aanvalsplan Grutto door samen met onze partners, overheden en bedrijven te blijven adviseren over maatregelen en uitvoering van het Aanvalsplan.
3. Vogelbescherming zet zich in om de condities te verbeteren voor weidevogels in vijf weidevogelkerngebieden die vallen onder het Aanvalsplan Grutto.

Waterrijke gebieden

1. Als uitvloeisel van het Noordzeeakkoord zou in 2025 het gebied Hollandse Kust ook als Vogelrichtlijngebied moeten worden aangewezen en dus ook als zodanig moeten worden beschermd.
2. In de Zuidwestelijke Delta starten we een project om de bedreigde zilvermeeuw beter te beschermen.
3. In 2026 zijn 44 projecten in uitvoering of afronding volgens plan van Wij & Wadvogels fase I en II. Fase III van het programma Wij & Wadvogels wordt in 2026 ingediend bij onder andere het Waddenfonds, het Rijk en provincies.

Internationaal

1. In 2026 geven we extra prioriteit aan onze inzet voor de Oost-Atlantische vliegroute: de route die Nederland verbindt met West-Afrika. Miljoenen vogels zijn afhankelijk van deze keten van rust-, broed- en overwinteringsgebieden. Verlies of verstoring op één plek heeft directe gevolgen voor vogels langs de hele route. Juist daarom vraagt bescherming van trekvogels om internationale samenwerking.
2. Uitvoering projecten van het Birds, Bees & Business-project in West-Afrika, evenals de uitvoering van het meerjarige grutto-beschermingsproject. Start beschermingsproject op de grens van Senegal en Guinée.
3. Bijdrage aan de nieuwe editie van de door Vogelbescherming in 2014 mede geïnitieerde internationale simultaantelling van kustvogels die elke drie jaar plaatsvindt.

Engagement

1. In 2026 staan extra inspanningen gepland op het gebied van werving van vrijwilligers, verbinding (via netwerken zoals Groene Bondgenoten en structurele uitwisseling tussen werkgroepen), begeleiding (met formats, trainingen en passende ondersteuning) en versterking (door lokale vrijwilligers en groepen beter met elkaar te verbinden in netwerken).
2. Campagnes ontwikkelen we langs drie lijnen: vogelrijke stad, een platteland vol vogels en een veilige vogeltrekroute.
3. In 2026 presenteren we een nieuw Merkdokument, met een nieuw taalkompas en een vernieuwde visuele identiteit.

8.1 Financieel 2026

De begroting 2026 en raming 2027-2028 zijn in november 2025 goedgekeurd door de Raad van Toezicht en vastgesteld door de directeur-bestuurder. Onderdeel hiervan vormt de begroting voor 2026. Deze begroting is gebaseerd op de meest actuele inzichten en sluit aan bij de ambities uit het Strategisch Meerjarenplan 2025-2034.

Voor 2026 wordt uitgegaan van opbrengsten van € 24,2 miljoen en lasten van € 25,8 miljoen, resulterend in een begroot exploitatietekort van € 1,7 miljoen. Hiervan wordt € 0,4 miljoen gefinancierd door vooruitontvangen bestemde baten. Daarnaast wordt, op basis van de begroting, ultimo 2026 enerzijds een bedrag van € 1,0 miljoen onttrokken aan de bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan voor de financiering van het programma Engagement for Impact en anderzijds € 0,3 miljoen aan de bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering.

Op basis van de inhoudelijke plannen is ook een raming opgesteld voor de jaren 2027 en 2028. De begroting 2026 en raming 2027-2028 vormen de financiële vertaling van de komende drie jaren van het Strategisch Meerjarenplan en omvatten de begrote baten, lasten en investeringen. Hiermee wordt inzicht geboden in de financiële ontwikkeling en wordt gestuurd op een doelmatige inzet van middelen.

Gedurende de looptijd van het Strategisch Meerjarenplan wordt jaarlijks een exploitatiebegroting voor het eerstvolgende jaar en een geactualiseerde meerjarenraming voor de daaropvolgende twee jaar opgesteld.

De financiële positie van Vogelbescherming is gezond. De begroting 2026 is opgenomen in de bijlage bij de jaarrekening.

Verslag Raad van Toezicht 2025

De Raad van Toezicht blikt terug op een jaar waarin strategische vernieuwing centraal stond binnen de organisatie. In 2025 is er uitgebreid aandacht besteed aan de uitwerking van het tienjarenplan Vliegroute 2025-2034. Hieruit is tevens het driejarenplan Vliegroute 2025-2027 voortgekomen, inclusief de bijbehorende begrotingen. Na goedkeuring door de Raad van Toezicht zijn deze plannen door de Ledenraad vastgesteld. Hiermee is een mooi en zorgvuldig verenigingsproces succesvol afgerond. Dit alles vormt een solide basis voor de toekomst. In het verlengde hiervan zijn strategiekaarten geïntroduceerd, waarmee de samenhang en sturing binnen de organisatie verder zijn verbeterd.

Uitdagingen van het jaar

Net als het voorgaande jaar werd 2025 gekenmerkt door een sterk veranderende externe omgeving. De politieke situatie was onrustig, met als belangrijkste gebeurtenis het vallen van het kabinet en nieuwe verkiezingen. De uitslag van deze verkiezingen biedt echter perspectief op hernieuwde aandacht voor natuur en klimaat.

Engagement for Impact

De voortgang van het project Engagement for Impact en de implementatie van een nieuw ERP-systeem vormden een belangrijk intern traject. Dit omvangrijke en complexe project vraagt nog enige tijd veel tijd en inzet van de medewerkers. Om de druk op de organisatie te verminderen, is gekozen voor een gefaseerde uitrol.

Vertrek en werving Raad van Toezicht-leden

In juni 2025 zijn mevrouw Van Rooij en mevrouw Wingelaar benoemd om de in 2024 ontstane vacatures te vervullen. Daarnaast is mevrouw Vromans benoemd voor een tweede periode van vier jaar. Hiermee is de Raad van Toezicht weer op volle sterkte, zodat de raad zijn taken goed kan blijven uitvoeren. Voor de vacature die zal ontstaan door het vertrek van mevrouw Ket aan het einde van haar tweede termijn in juni 2026, is de wervingsprocedure gestart.

Zelfevaluatie en toezichtplan

In november 2025 heeft de Raad van Toezicht, begeleid door een extern bureau, een zelfevaluatie uitgevoerd. Hierbij lag de nadruk op de rolvastheid van de raad. Mede op basis van deze evaluatie wordt het toezichtplan aangepast voor de periode 2026-2027. Het nieuwe plan is gericht op een verdere versterking van de rol van de raad en op meer focus op de strategische doelstellingen van de organisatie. Naast het toezichtplan zal ook een toezichtvisie voor de Raad van Toezicht worden opgesteld. De Raad van Toezicht blijft kritisch en betrokken toezien op de uitvoering van het beleid en de organisatieontwikkeling.

Overige vergaderingen

De Raad van Toezicht kent een vaste vergadercyclus van vijf bijeenkomsten per jaar. De voorzitter, vicevoorzitter of een aangewezen lid leidt deze vergaderingen, die worden bijgewoond door de directeur-bestuurder. Voorafgaand aan elke vergadering vindt een bespreking zonder de directeur-bestuurder plaats. Jaarlijks is er een zogenoemde 'benen-op-tafel-vergadering' met een vrije agenda. In deze bijeenkomst stond dit jaar Civil Society centraal. Gesproken is over de toenemende druk op het maatschappelijk middenveld in Nederland, Europa en daarbuiten, hoe deze ontwikkeling te duiden is, wat er wordt waargenomen, en welke rol(len) de organisatie hierin zou kunnen of willen innemen, inclusief reflectie op strategie, toon en thema's.

Andere belangrijke onderwerpen die tijdens de vergaderingen in 2025 aan bod kwamen, zijn:

- Bestuursverslag en Jaarrekening 2024: Deze zijn goedgekeurd door de Raad van Toezicht. De Ledenraad heeft de Jaarrekening vastgesteld en het Bestuur het Bestuursverslag. De raad heeft decharge verleend voor zijn toezichthoudende taak over 2024.
- Managementrapportages: De periodieke rapportages op het gebied van financiën, personeel en bedrijfsvoering zijn besproken.
- Risicomanagement: Het risicodossier, risicorapportages en heatmaps, en de getroffen mitigerende maatregelen zijn behandeld, wat inzicht geeft in de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen.
- Ondernemingsraad: Tweemaal per jaar vindt een overleg plaats tussen de Ondernemingsraad en een delegatie van de Raad van Toezicht, buiten de reguliere vergaderingen om. Deze bijeenkomsten

- geven inzicht in wat er leeft onder medewerkers en bieden ruimte om eventuele zorgen te delen.
- Actuele zaken en projecten: De Raad van Toezicht wordt tijdens de vergaderingen op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen en de voortgang van projecten.
- Terugkoppeling Auditcommissie: De Auditcommissie koppelt viermaal per jaar haar bevindingen terug aan de Raad van Toezicht. Daarnaast ontvangen de raadsleden de notulen van deze commissie.

Overige onderwerpen die in 2025 zijn besproken, zijn onder andere het Biodiversiteitsfonds, de Friesland-Campina-pilot, het project 'Wij & Wadvogels', politieke actualiteit en het medewerkerperceptieonderzoek.

Samenstelling, functies en nevenfuncties per 31 december 2025

Alle leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk ten opzichte van Vogelbescherming en verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd.

Voorzitter

De heer E. Wagener

Benoemd: juni 2023 - Herkiesbaar: juni 2027

Functie: Secretaris-directeur Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Nevenfuncties: Voorzitter ledenraad Fietsersbond

Overige leden

Mevrouw E. Donders (lid Auditcommissie)

Benoemd: juni 2023 - Herkiesbaar: juni 2027

Functie: eigenaar Cruxs

Nevenfuncties: Geen

De heer B. Eickhout

Benoemd: januari 2019 - Herkozen: januari 2023 - Einde termijn: juni 2027

Functie: Lid Europees Parlement

Nevenfuncties:

- Lid Programmaraad Rathenau Instituut
- Lid Radboud Alumniboard

Mevrouw P. Ket (vicevoorzitter)

Benoemd: juni 2018 - Herkozen: juni 2022 - Einde termijn: juni 2026

Functie: Hoofd afdeling Natuur en Landschap van Vereniging Natuurmonumenten

Nevenfuncties:

- Voorzitter OBN Platform en Adviescommissie OBN
- Bestuurslid Vakblad Natuur, Bos en Landschap

De heer E.W. Nieuwstraten

Benoemd: mei 2020 - Herkozen: mei 2024 - Einde termijn: mei 2028

Functie: Beleidsadviseur Natuur en Water, Provincie Noord-Brabant

Nevenfuncties: geen

Mevrouw A. Vromans (voorzitter Auditcommissie)

Benoemd: mei 2021 - Herkozen: juni 2025 - Einde termijn: juni 2029

Functie: Senior toezichthouder verslaggeving AFM

Nevenfuncties: geen

Mevrouw M.A.P.F. van Rooij (lid Auditcommissie)

Benoemd: juni 2025 - Herkiesbaar: juni 2029

Functie: geen

Nevenfuncties:

- voorzitter Raad van Commissarissen Groen Ontwikkelfonds Brabant
- plaatsvervangend voorzitter en voorzitter auditcommissie Samen Veilig Brabant, Jeugdbescherming Brabant en Veilig Thuis Oost-Brabant (personele unie).
- plaatsvervangend voorzitter en lid auditcommissie InteraktContour

Mevrouw W. Wingelaar

Benoemd: juni 2025 - Herkiesbaar: juni 2029

Functie: Zelfstandig; Organisatie & Management advies

Nevenfuncties: geen

Auditcommissie

De Raad van Toezicht beschikt over een vaste Auditcommissie, bestaande uit drie leden van de raad: mevrouw Vromans (voorzitter), mevrouw Donders en mevrouw Van Rooij (toegetreden in juni 2025). De Auditcommissie houdt toezicht op de financiële gang van zaken binnen de vereniging, toetst de werking van de administratieve organisatie en interne controles, en besteedt aandacht aan risicobeheersing en actuele ontwikkelingen in regelgeving. De commissie vergadert minimaal eens per kwartaal, eventueel vaker indien nodig. De directeur-bestuurder en het hoofd Bedrijfsvoering wonen deze vergaderingen bij. ➤

In 2025 kwamen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- Jaarrekening en Bestuursverslag 2024, accountantsverslag 2024 (in aanwezigheid van de accountant)
- Plan van aanpak en opvolging bevindingen accountant
- Begroting 2025
- Risicodossier
- ICT
- Managementletter
- Engagement for Impact
- Kwartaalrapportages
- Zelfevaluatie

Tot slot

De Raad van Toezicht kijkt tevreden terug op een geslaagd verenigingsjaar. Er is hard gewerkt aan de doelstellingen en goede resultaten zijn behaald. 2025 stond in het teken van de afronding van het traject rond het Strategisch Meerjarenplan. De raad heeft veel vertrouwen in de veerkracht van de organisatie en haar medewerkers. Met vertrouwen kijkt men vooruit naar 2026, waarin de strategische koers verder wordt uitgerold en de inzet voor het behoud van vogels en natuur wordt voortgezet. De Raad van Toezicht blijft zijn rol met zorg en toewijding vervullen en ziet uit naar een constructieve samenwerking met de directeur-bestuurder, de Ledenraad en het Managementteam in het komende jaar.

Namens de hele Raad van Toezicht,
Erik Wagener

**JAARREKENING
2025**

1. Kengetallen en kerncijfers

De indeling van de jaarrekening volgt de richtlijn nummer 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

(bedragen x € 1.000)	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal leden en donateurs	153.682	152.677	155.400	158.801	161.236
Stijging/daling ten opzichte van voorgaande jaren:					
- aantal	1.005	-2.723	-3.401	-2.435	11.368
- %	0,7%	-1,8%	-2,1%	-1,5%	6,3%
Baten					
Baten van particulieren	11.739	11.899	10.504	10.219	11.337
Baten van bedrijven	722	625	599	631	672
Baten van loterijorganisaties	4.935	2.461	2.284	2.277	1.941
Baten van subsidies van overheden	5.933	3.961	2.913	2.898	2.458
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	-	-	-	-	11
Baten van andere organisaties zonder winststreven	460	262	423	208	345
Som van de geworven baten	23.788	19.208	16.724	16.233	16.764
Baten als tegenprestatie voor de levering en/of diensten	815	859	745	846	661
Overige baten	62	59	61	15	37
Totaal	24.666	20.126	17.530	17.095	17.462
Stijging/daling ten opzichte van voorgaande jaren:	23%	15%	3%	-2%	-17%
Af: overige baten	62	59	61	15	37
Baten exclusief overige baten	24.604	20.066	17.469	17.080	17.425
<i>Lasten</i>					
Besteed aan doelstelling	18.999	14.768	14.477	14.813	14.165
Kosten in % van de totale lasten	79%	79%	76%	77%	79%
Kosten fondsenwerving (€):					
- kosten eigen fondsenwerving, exclusief winkel	2.041	1.414	1.798	1.723	1.568
- kosten eigen fondsenwerving winkel	243	243	240	149	149
- Wervingskosten subsidies	389	295	336	284	278
Totaal	2.673	1.952	2.374	2.156	1.995
Kosten fondsenwerving (% van de totale baten):					
- kosten eigen fondsenwerving, exclusief winkel	8,3%	7,0%	10,3%	10,1%	9,0%
- kosten eigen fondsenwerving winkel	1,0%	1,3%	1,4%	0,9%	0,9%
- wervingskosten subsidies	1,6%	1,5%	2,0%	1,7%	1,7%
Totaal	10,9%	9,8%	13,7%	12,7%	11,5%
Kosten beheer en administratie:					
- bedrag	2.447	1.858	2.277	2.307	1.870
Kosten in % van de totale lasten	10%	10%	12%	12%	10%
Resultaat (totale baten minus totale lasten)	1.007	2.095	-1.271	-2.281	-484
Totaal activa	43.591	44.006	37.597	37.123	38.232
Current ratio (vlottende activa/vlottende passiva, min. 1,5)	1,74	1,63	1,67	1,79	1,94
Solvabiliteit (eigen vermogen/balanstotaal, min. 0,35)	0,48	0,45	0,47	0,51	0,56
Factor continuïteitsreserve (min. 0,70 x vaste jaarlasten)	0,64	0,70	0,70	0,71	0,75

2. Jaarrekening 2025

2.1 Balans per 31 december

Na resultaatbestemming (bedragen in €)

		31 december 2025	31 december 2024
ACTIVA			
Vaste activa:			
Immateriële vaste activa	2.5.1	36.050	400.036
Materiële vaste activa	2.5.2	3.187.761	3.299.519
Financiële vaste activa	2.5.3	663.238	960.258
		3.887.049	4.659.813
Vlottende activa:			
Voorraden	2.5.4	3.109.719	3.147.550
Vorderingen en overlopende activa	2.5.5	2.492.764	2.473.774
- kortlopende vorderingen		200.000	
- effecten			
Liquide middelen*	2.5.6	33.901.551	33.725.300
		39.704.034	39.346.624
Totaal activa		43.591.083	44.006.437
PASSIVA			
Reserves en fondsen	2.5.7		
Reserves			
- continuïteitsreserve		7.500.000	7.500.000
Sub.:		7.500.000	7.500.000
Bestemmingsreserves:			
Bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering		3.622.829	4.136.404
Bestemmingsreserve egalisatie nalatenschappen		1.000.000	-
Bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan		6.286.495	5.087.039
Sub.:		10.909.324	9.223.443
Fondsen			
- bestemmingsfondsen		2.408.333	3.086.903
Totaal reserves en fondsen		20.817.657	19.810.346
Voorzieningen	2.5.8	35.560	36.767
Schulden	2.5.9		
- kortlopende schulden		22.737.866	24.159.324
Totaal passiva		43.591.083	44.006.437

* De hoge liquiditeitspositie is het gevolg van een aantal zeer omvangrijke posten, die een bepaalde bestemming hebben en niet vrij besteedbaar zijn. Voor een specificatie van de reeds bestemde gelden, zie de toelichting op de balans (rubriek 2.5.6 Liquide middelen).

2.2 Staat van baten en lasten

(bedragen in €)

		Werkelijk 2025	Begroting 2025	Werkelijk 2024
Baten				
Baten van particulieren (contributies en donaties)	2.7.1	8.487.649	8.312.297	8.022.310
Baten van particulieren (nalatenschappen)	2.7.1	3.251.322	2.889.333	3.876.535
Baten van bedrijven	2.7.2	721.759	661.000	625.382
Baten van loterijorganisaties	2.7.3	4.934.730	7.629.878	2.460.832
Baten van subsidies van overheden	2.7.4	5.932.754	7.975.249	3.960.922
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	2.7.5	-	-	-
Baten van andere organisaties zonder winststreven	2.7.6	459.965	-	261.693
Som van de geworven baten		23.788.179	27.467.757	19.207.674
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	2.7.7	815.337	780.224	858.566
Overige baten	2.7.8	62.100	40.000	59.436
Som van de baten		24.665.616	28.287.981	20.125.676
Lasten				
Besteed aan doelstellingen:	2.7.9			
Bescherming		14.841.155	18.775.265	11.110.412
Activeren van de samenleving		4.158.179	5.430.300	3.657.364
Totaal besteed aan doelstelling		18.999.334	24.205.565	14.767.776
Wervingskosten	2.7.10	2.673.381	2.618.525	1.952.054
Kosten beheer en administratie	2.7.11	2.447.192	2.476.317	1.858.028
Som van de lasten		24.119.907	29.300.407	18.577.858
Saldo voor financiële baten en lasten		545.709	-1.012.426	1.547.818
Saldo financiële baten en lasten	2.7.12	461.602	240.000	547.568
Saldo van baten en lasten		1.007.311	-772.426	2.095.386
Bestemming saldo				
Toevoeging/onttrekking aan:				
- continuïteitsreserve		-	-	-
- bestemmingsreserves		1.685.881	161.320	2.730.071
- bestemmingsfondsen		-678.570	-933.746	-634.685
Totaal		1.007.311	-772.426	2.095.386

2.3 Kasstroomoverzicht

(bedragen in €)

	2025	2024
Resultaat	1.007.311	2.095.386
Correctieposten:		
- afschrijvingen	257.030	255.491
- mutatie voorzieningen	-1.207	-14.544
	255.823	240.947
Mutaties werkkapitaal:		
- voorraden	37.831	-2.767.051
- vorderingen	-218.990	906.271
- schulden	-1.421.458	4.328.712
	-1.602.617	2.467.932
Kasstroom uit operationele activiteiten:	-339.483	4.804.265
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:		
- investeringen in immateriële activa	-	-343.423
- investeringen in materiële activa	-87.687	-120.474
- desinvesteringen van materiële activa	306.401	1
- desinvesteringen in financiële activa	200.000	-
	418.714	-463.896
Kasstroom uit financieringsactiviteiten:		
- verstrekte langlopende leningen	-	-
- ontvangen aflossingen	97.020	97.020
	97.020	97.020
Mutatie liquide middelen	176.251	4.437.389
Saldo liquide middelen per 1 januari	33.725.300	29.287.911
Saldo liquide middelen per 31 december	33.901.551	33.725.300
Kasstroom	176.251	4.437.389

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de feitelijke geldstromen die in de loop van een boekjaar binnenkomen en uitgaan. Het kasstroomoverzicht staat ook bekend als de staat van herkomst en bestedingen.

Afname van een activapost (bijvoorbeeld voorraden) is een herkomst, toename van een activapost (bijvoorbeeld vorderingen en investeringen in activa) is een besteding. Afname van een passivapost is een besteding (bijvoorbeeld schulden).

2.4 Toelichting jaarrekening

2.4.1 Inrichting jaarrekening

De jaarrekening van Vogelbescherming Nederland is opgesteld conform RJ 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Aan Vogelbescherming is het CBF-keurmerk verleend, bij de laatste jaarlijkse hertoetsing is het keurmerk verlengd tot en met 31 december 2026.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, waarbij wordt aangenomen dat de organisatie haar activiteiten duurzaam zal voortzetten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn beleidsneutraal afgestemd op de RJ 650.

2.4.2 Waarderingsgrondslagen voor de balans

De waarderingsgrondslagen worden hieronder toegelicht. De bedragen in dit jaarverslag luiden in euro's.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs en worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. Het afschrijvingspercentage bedraagt 20%.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs en worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. Verkregen natuurgebieden in het kader van de doelstelling worden gewaardeerd op 0 euro.

De afschrijvingspercentages zijn:

Grond	0,00%
Gebouwen	3,33%
Verbouwingen	10,00%
Installaties	10,00%
Winkelinrichting verbonden met het gebouw	10,00%
Inventaris en inrichting	20,00%
Automatiseringsapparatuur	33,33%

Financiële vaste activa

Effecten

De niet-beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere reële waarde.

Leningen

De leningen alsmede de overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Vorraden

De waardering van de voorraden vindt plaats tegen historische verkrijgingsprijzen waarbij het principe van First In First Out (FIFO) wordt gehanteerd. Hierbij wordt (administratief) verondersteld dat wat het eerst aangekocht wordt, ook het eerst verkocht wordt.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan geheel ter vrije beschikking. Voor mutaties wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht. De liquiditeitspositie kan als gevolg van door derden toegekende en vooraf betaalde projectmiddelen in een boekjaar buitenproportioneel stijgen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen voor verplichtingen die op de balansdatum als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd, maar waarvan niet bekend is in welke omvang of wanneer die zullen leiden tot betalingen. De oorzaak van de voorziening moet voor de balansdatum liggen en het bedrag dient redelijk goed in te schatten te zijn.

Overige activa en passiva

Voor zover in het vorenstaande niet anders is aangegeven, worden activa en passiva gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs. Hierbij wordt op vorderingen en voorraden, indien dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht.

2.4.3 Grondslagen staat van baten en lasten

Algemeen

De grondslagen van de resultaatbepaling zijn niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; kosten zodra zij voorzienbaar zijn.

Baten in natura

De baten in natura worden gewaardeerd op reële waarde, voor zover deze betrouwbaar vastgesteld kunnen worden. Baten in natura die in de goededoelenbranche normaal zijn, worden niet meegenomen in de baten.

Baten met een bijzondere bestemming

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden in de staat van baten en lasten verwerkt. Indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden nog niet bestede gelden opgenomen in de desbetreffende bestemmingsfonds. Een onttrekking aan een bestemmingsfonds wordt als besteding verwerkt.

Baten nalatenschappen

Baten uit nalatenschappen worden verwerkt in het verslagjaar waarin de akte van verdeling is ontvangen, of de rekening en verantwoording (als er geen akte van verdeling is). Alleen indien de akte van verdeling of de rekening en verantwoording voor balansdatum is ontvangen, wordt de bate uit de nalatenschap in het verslagjaar verwerkt en een vordering opgenomen. De organisatie verwerkt uitbetalingen in de vorm van voorschotten in het verslagjaar waarin ze worden ontvangen als baten uit nalatenschappen. Nalatenschappen met vruchtgebruik worden gewaardeerd voor 100% van de liquide middelen of WOZ-waarde als de eindsom gegarandeerd is.

Baten en lasten projecten

Baten uit subsidie behorende bij projecten worden verantwoord op het moment dat er kosten tegenover staan. Kosten worden in principe onderbouwd met inkoopfacturen, geregistreerde werkuren en indien van toepassing met declaraties van projectpartners. In voorkomende gevallen is de mate van realisatie afhankelijk van het behalen van gedefinieerde mijlpalen in projecten via besluitvorming van stuurgroepen. De nog niet bestede projectgelden worden op de balans gepassiveerd. Baten uit donaties voor projecten worden in het jaar van ontvangst verantwoord en aan het betreffende bestemmingsfonds toegerekend.

Bestedingen

De kosten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. Vogelbescherming kent verschillende meerjarenprogramma's en financiert meerjarige projecten. De verplichtingen uit hoofde van toezeggingen worden verantwoord in het jaar waarop de toezegging betrekking heeft. Een toekenning voor een meerjarenproject wordt gesplitst in jaarlijkse bedragen die ten laste komen van het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft. De reeds toegezegde bijdragen welke nog niet als last zijn verantwoord, worden toegelicht bij de niet in de balans opgenomen verplichtingen. De kosten worden functioneel toegerekend aan de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie op basis van bestede capaciteit, conform het model voor kostentoekening zoals opgenomen in bijlage 1 en de kostenverdeelstaat in bijlage 3.

Personeelsbeloningen

De personeelslasten bestaan uit lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenlasten en overige personeelskosten. De personeelslasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. De pensioenregeling kwalificeert als een toegezegde bijdrageregeling. De pensioenlasten bestaan uit de over het boekjaar verschuldigde premies en worden als last in het betreffende verslagjaar verantwoord. Verplichtingen uit hoofde van opgebouwde vakantiedagen en jubileumuitkeringen worden, voor zover van toepassing, als schuld respectievelijk voorziening opgenomen. De personeelslasten worden functioneel toegerekend aan de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie op basis van bestede capaciteit, conform het model voor kostentoe rekening zoals opgenomen in bijlage 1 en de kostenverdeelstaat in bijlage 3.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

2.4.4 Verbonden partijen

Er is in 2025 geen sprake van verbonden organisaties.

2.4.5 Grote projecten

Vogelbescherming heeft een aantal belangrijke projecten onder haar hoede. Daarin zijn drie grote projecten te onderscheiden met significante invloed op de cijfers. Onderstaand een toelichting met verwijzing naar de vindplaats in de jaarrekening.

Ruimte voor Vogels

Toegekend:	1 januari 2025, looptijd t/m 31 december 2028
Gefinancierd door:	Postcode Loterij (Droomfonds donatie)
Totale projectbegroting:	€ 13.962.239 (Postcode Loterij)
Inhoud:	In 2024 is de natuurvariant van project Holwerd aan Zee beëindigd, waarin Vogelbescherming uitsluitend deelnam voor het bedrag van de donatie van het Postcode Loterij Droomfonds. De Postcode Loterij heeft eind 2024 ingestemd met herbestemming van de resterende middelen voor het meerjarige project Ruimte voor Vogels. De formele beschikking hiervoor hebben wij begin 2025 ontvangen. Het resterende bedrag uit Holwerd aan Zee bedraagt € 13.962.239 en wordt hiervoor ingezet. Voor de specificatie en herkomst van dit bedrag wordt verwezen naar de jaarrekening 2024.
Verdere partijen in het project:	Fryske Gea, Waddenvereniging, Staatsbosbeheer.

Ruimte voor Vogels

	2025	Per 31.12.2025
Ontvangsten		
Vooruitontvangen NPL	13.962.239	13.962.239
Pachtopbrengsten	49.553	49.553
Renteopbrengsten	150.752	150.752
Totaal	14.162.544	14.162.544
Uitgaven		
Kosten gerelateerd aan grond	1.440	1.440
Bijdrage aan project Wij & Wadvogels	157.872	157.872
Materiële kosten VBN	1.464.969	1.464.969
Personele kosten VBN	355.650	355.650
Totaal	1.979.931	1.979.931
	12.182.613	12.182.613

Vindplaats in de jaarrekening:

Baten, realisatie o.b.v. de jaarlijkse lasten:	rubriek 2.7.3 (Baten van loterijorganisaties)
Lasten	rubriek 2.7.9 (Besteed aan doelstelling Bescherming Natuur)
Vooruitontvangen donatie:	rubriek 2.5.9 (Schulden)

Risico's zijn inherent aan een groot, langlopend project met veel partijen en soms ingewikkelde gebiedsprocessen. In 2024 werd duidelijk dat het project Holwerd aan Zee geen verdere doorgang meer kon vinden. In overleg met de Postcode Loterij heeft Vogelbescherming het plan 'Ruimte voor vogels' uitgewerkt voor de besteding van het overgebleven budget.

Wij & Wadvogels, fase I

Toegekend:	28 juni 2019, looptijd t/m 31 december 2029
Gefinancierd door:	Waddenfonds, Ministerie van LVVN, Provincie Groningen, Provincie Fryslân, Provincie Noord-Holland
Totale projectbegroting:	€ 17.410.417, opgedeeld in 25 deelprojecten
Inhoud:	Negen organisaties slaan de handen ineen voor het herstel van gezonde vogelpopulaties in het Waddengebied. Het Groninger Landschap, It Fryske Gea, Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, Rijksuniversiteit Groningen, Staatsbosbeheer, The Fieldwork Company en de Waddenvereniging. Vogelbescherming is trekker en penvoerder.
Verdere partijen in het project:	

Wij & Wadvogels, fase I

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Per 31.12.2025
Ontvangsten								
Baten o.b.v. de kosten	32.811	1.152.742	1.910.044	2.595.267	2.322.500	2.216.530	2.569.982	12.799.876
Totaal	32.811	1.152.742	1.910.044	2.595.267	2.322.500	2.216.530	2.569.982	12.799.876
Uitgaven								
Partners	-	433.483	564.741	945.049	1.534.637	1.586.886	2.167.399	7.232.195
VBN	8.195	531.713	1.143.703	1.542.364	603.083	477.244	283.864	4.590.166
Personele lasten VBN	24.616	187.546	201.600	107.854	184.780	152.400	118.719	977.515
Totaal	32.811	1.152.742	1.910.044	2.595.267	2.322.500	2.216.530	2.569.982	12.799.876

Resultaatimpact per jaar is nihil omdat baten en kosten tegen elkaar wegvallen.

Vindplaats in de jaarrekening:

Baten, realisatie o.b.v. de jaarlijkse lasten:	rubriek 2.7.4 (Baten van subsidies van overheden)
Lasten:	rubriek 2.7.9 (Besteed aan doelstelling Bescherming Natuur)
Vordering:	rubriek 2.5.5 (Vorderingen en overlopende activa)
Vooruitontvangen:	rubriek 2.5.9 (Schulden)

Risico's zijn inherent aan een groot langlopend project met veel partijen en soms ingewikkelde gebiedsprocessen. De stuurgroep, bestaande uit afgevaardigden van alle partners, wordt frequent geïnformeerd over de eventuele risico's. De financiers ontvangen jaarlijks een voortgangsrapportage en er vindt regelmatig overleg plaats met het Waddenfonds en het Ministerie van LVVN. Voor een inhoudelijke toelichting van het project verwijzen wij u naar het uitgebreide Impactverslag.

Wij & Wadvogels, fase II

Toegekend:	1 juli 2023, looptijd t/m 31 december 2027
Gefinancierd door:	Waddenfonds, Ministerie van LVVN, Provincie Groningen, Provincie Fryslân, Provincie Noord-Holland, Postcode Loterij
Totale projectbegroting:	€ 14.907.410, opgedeeld in 25 deelprojecten
Inhoud:	Zeven organisaties slaan de handen ineen voor het herstel van gezonde vogelpopulaties in het Waddengebied.
Verdere partijen in het project:	Het Groninger Landschap, It Fryske Gea, Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Waddenvereniging. Vogelbescherming is trekker en penvoerder.

Wij & Wadvogels, fase II

	2023	2024	2025	Per 31.12.2025
Ontvangsten				
Baten o.b.v. de kosten	289.416	1.425.530	3.134.414	4.849.360
Totaal	289.416	1.425.530	3.134.414	4.849.360
Uitgaven				
Partners	807	213.622	1.427.275	1.641.704
VBN	246.070	1.044.974	1.542.387	2.833.431
personele lasten VBN	42.539	166.934	164.752	374.225
Totaal	289.416	1.425.530	3.134.414	4.849.360

Resultaatimpact per jaar is nihil, omdat baten en kosten tegen elkaar wegvallen.

Vindplaats in de jaarrekening:

Baten, realisatie o.b.v. de jaarlijkse lasten:	rubriek 2.7.4 (Baten van subsidies van overheden)
Lasten:	rubriek 2.7.9 (Besteed aan doelstelling Bescherming Natuur)
Vordering:	rubriek 2.5.5 (Vorderingen en overlopende activa)
Vooruitontvangsten:	rubriek 2.5.9 (Schulden)

Risico's zijn inherent aan een groot langlopend project met veel partijen en soms ingewikkelde gebiedsprocessen. Een half jaar na de start van het project is gebleken dat de benodigde projectfinanciering niet voor 100% gerealiseerd kan worden. In 2025 is een aangepaste begroting ingediend bij financiers waarbij de toegekende aanvullende financiering is opgenomen.

2.4.6 Financiële status Vogelbescherming

De financiële status van Vogelbescherming is gezond maar niet 'te rijk' als we kijken naar o.a. de liquiditeit en solvabiliteit:

Liquiditeit:

De current ratio (vlottende activa/vlottende schulden) is conform vorig jaar met 1,74 ruim boven de minimale grens van 1,5 die Vogelbescherming hanteert. De € 33,9 miljoen aan liquide middelen ultimo 2025 zijn niet vrij beschikbaar maar zijn voor een groot deel al 'geormerkt'. Voor een specificatie van de reeds bestemde gelden, zie de toelichting op de balans (rubriek 2.5.6 Liquide middelen).

Solvabiliteit:

De solvabiliteit (eigen vermogen / balanstotaal) is ultimo 2025 met 48% gezond te noemen. Er sprake is van een toename van 3% t.o.v. 2024 (45%). Ook voor de solvabiliteit geldt dat nu al vaststaat dat de bestemmingsfondsen van € 2,4 miljoen komende jaren uitgegeven zullen worden aan de door de geldgever bepaalde doelen. De continuïteitsreserve van € 7,5 miljoen dient onaangetast te blijven. Het vrij besteedbare eigen vermogen gecorrigeerd voor de bestemmingsfondsen en de continuïteitsreserve zou neerkomen op een solvabiliteit van 25% (eind 2024: 21%). Dit is een lager vrij te besteden eigen vermogen dan wellicht op het eerste gezicht gedacht kan worden.

2.5 Toelichting op de balans per 31 december 2025

	2025	2024
2.5.1 Immateriële vaste activa		
Boekwaarde per 1 januari	400.036	112.527
Investerings	-	343.423
Afschrijvingen	-57.585	-55.914
Desinvesteringen aanschafwaarde	-434.431	-2.133.097
Desinvesteringen cumulatieve afschrijving	128.030	2.133.097
Boekwaarde per 31 december	36.050	400.036
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december	135.670	570.101
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	-99.620	-170.065
Boekwaarde per 31 december	36.050	400.036
De boekwaarde van de immateriële vaste activa bestaat uit de volgende categorieën:		0
ICT en software	36.050	373.942
Vooruitbetaald op immateriële vaste activa	-	26.094
	36.050	400.036
2.5.2 Materiële vaste activa		
a. Pand Boulevard 12		
Boekwaarde per 1 januari	3.178.126	3.275.434
Investerings	81.581	38.062
Afschrijvingen	-138.180	-135.369
Desinvesteringen aanschafwaarde	-225.447	-1
Desinvesteringen cumulatieve afschrijving	225.447	-
Boekwaarde per 31 december	3.121.527	3.178.126
Stand per 31 december		
Cumulatieve aanschafwaarden	5.470.854	5.614.720
Cumulatieve afschrijvingen	-2.349.327	-2.436.594
Boekwaarde per 31 december	3.121.527	3.178.126
b. Overige materiële vaste activa		
Boekwaarde per 1 januari	121.393	103.189
Investerings	6.106	82.412
Afschrijvingen	-61.265	-64.208
Desinvesteringen aanschafwaarde	-119.948	-2.018.719
Desinvesteringen cumulatieve afschrijving	119.948	2.018.719
Boekwaarde per 31 december	66.234	121.393
Stand per 31 december		
Cumulatieve aanschafwaarden	122.469	236.311
Cumulatieve afschrijvingen	-56.235	-114.918
Boekwaarde per 31 december	66.234	121.393
Totaal materiële vaste activa	3.187.761	3.299.519
Totaal immateriële en materiële activa	3.223.811	3.699.555

De WOZ-waarde van het pand aan Boulevard 12 te Zeist is per 1 januari 2025 € 2.252.000. Deze waarde is € 23.000 hoger dan de de WOZ-waarde op 1 januari 2024 (€ 2.229.000).

Alleen uitgaven die een duidelijke economische levensduur van meer dan een jaar hebben, worden geactiveerd. De overige uitgaven worden direct als kosten verantwoord. Het totaal geïnvesteerde bedrag in 2025 bedraagt € 88.000 en heeft hoofdzakelijk betrekking op facilitaire investeringen in het pand. Daarnaast is in 2025 een desinvestering van € 306.000 verwerkt. Deze desinvestering betreft een wijziging in de verwerkingswijze van de kosten inzake project Engagement for Impact. In 2024 zijn deze kosten geactiveerd. In 2025 is dit gecorrigeerd door de betreffende bedragen ten laste van het resultaat te brengen. De betreffende software betreft een SaaS-oplossing waarbij het eigendom van de software en het onderliggende intellectueel eigendom bij de leverancier ligt. Vogelbescherming beschikt uitsluitend over een tijdelijk gebruiksrecht (licentie) en verwerft geen economisch eigendom of zeggenschap over de software. Op grond hiervan voldoet de software niet aan de criteria voor activering als immaterieel vast actief. De kosten moeten derhalve rechtstreeks ten laste van het resultaat worden gebracht.

In Westzaan is een Natura 200-gebied in eigendom van Vogelbescherming; deze grond is gewaardeerd op € 1 euro. In 2022 is een overeenkomst gesloten met Staatsbosbeheer voor verkoop van deze grond voor € 2.000.000. Deze verkoop past in het beleid van Vogelbescherming dat zij geen terreinbeheerder wil zijn. De betreffende percelen zouden oorspronkelijk worden geleverd in 2025. Doordat afgesproken bodemonderzoeken te laat zijn gestart, heeft de levering vertraging opgelopen. We verwachten dat de grond in 2026 aan Staatsbosbeheer geleverd zal worden. Het boekresultaat van circa € 2.000.000 zal, na aftrek van kosten, worden verantwoord op het moment dat de risico's en het juridische eigendom zijn overgegaan op de koper.

2.5.3 Financiële vaste activa*Effecten*

	2025	2024
Obligaties Stichting Grondbeheer Biologisch Dynamische Landbouw		
Stand per 1 januari	200.000	200.000
Aankopen	-	-
Verkopen	-	-
Herrubricering effecten naar vorderingen en overlopende activa	-200.000	-
Stand per 31 december	-	200.000
<i>Leningen u/g (in het kader van de doelstelling)</i>		
	2025	2024
Stand per 1 januari	760.258	857.278
Verstrekkingsen	-	-
Aflossingen	-97.020	-97.020
Stand per 31 december	663.238	760.258
Totaal financiële vaste activa	663.238	960.258

Specificatie van de leningen u/g per 31 december 2025:

Lening aan

	Kaasmakerij 'De Terschellinger' I	Kaasmakerij 'De Terschellinger' II	Schapenboerderij 'De Zeekraal'	Boerderij Spanjer	V.O.F. Zorgdrager	Totaal
Jaar verstrekking lening	2014	2019	2016	2019	2023	
Looptijd t/m	2029	2035	2029	2030	2038	
Aflossingsvorm	lineair	lineair	lineair	lineair	lineair	
Zekerheden	geen	geen	geen	geen	geen	
Achtergestelde lening	nee	nee	nee	ja	nee	
Rentepercentage	0%	0%	0%	0%	0%	
Hoofdsom	484.000	600.000	120.000	31.043	175.000	1.410.403
Verstrekt bedrag	0	0	0	0	0	0
Aflossing t/m 2025	-314.730	-190.000	-78.390	-11.400	-32.175	-626.695
Aflossing 2026	-45.730	-50.000	-8.040	-5.000	-11.700	-120.470
Langlopend deel vordering	123.540	360.000	33.570	15.003	131.125	663.238

Als onderdeel van het project Polderpracht zijn er renteloze leningen verstrekt aan een kaasmakerij en aan drie biologische boerderijen op Terschelling. De activiteiten van de kaasmakerij en de biologische boerderijen leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van vogelvriendelijk weidebeheer op Terschelling. De verwachte aflossingen in het komende boekjaar zijn onder de kortlopende vorderingen verantwoord.

2.5.4 Voorraden

Deze post heeft betrekking op artikelen die in de winkel worden verkocht.

	2025	2024
Optiek	365.145	389.507
Overige voorraden	33.872	47.341
Totaal voorraden	399.017	436.848
Gezien de ouderdom en de staat waarin de voorraad van de winkel verkeert, is het niet noodzakelijk om een voorziening voor incourantheid te treffen.		
Overige voorraden:	2025	2024
Percelen grond Holwerd	2.710.702	2.710.702
	2.710.702	2.710.702
Totaal voorraden	3.109.719	3.147.550

Als gevolg van het niet doorgaan van project Holwerd aan Zee is Vogelbescherming voornemens de percelen in Holwerd te verkopen. In verband met dit voornemen zijn deze gronden in 2024 overgeheveld van de materiële vaste activa naar de voorraden en gewaardeerd tegen de aankoopwaarde.

2.5.5 Vorderingen en overlopende activa

	2025	2024
Te ontvangen uit nalatenschappen (*1)	205.022	647.943
Te ontvangen subsidies en donaties (*2)	83.551	204.235
Te ontvangen subsidies Wij & Wadvogels fase 1	1.279.859	327.669
Te ontvangen subsidies Waddenfonds t.b.v. Wij & Wadvogels fase 2	-	633.940
Te ontvangen van debiteuren	273.789	139.414
Lening u/g 1 Kaasmakerij de Terschellinger B.V. < 1 jaar	45.730	32.280
Lening u/g Schapenboerderij de Zeekraal < 1 jaar	8.040	8.040
Lening u/g 2 Kaasmakerij de Terschellinger B.V. < 1 jaar	50.000	40.000
Lening u/g Potstal Spanjer < 1 jaar	5.000	5.000
Lening u/g V.O.F. Spanjer < 1 jaar	11.700	11.700
Te ontvangen rente spaarrekeningen en deposito's	339.357	109.932
Nog te factureren bedragen	316	125.504
Overige vorderingen	190.400	188.117
Totaal kortlopende vorderingen	2.492.764	2.473.774
Totaal vorderingen	2.492.764	2.473.774

(*1) De vorderingen uit nalatenschappen zijn als volgt opgebouwd:

	Aantallen 2025	2025	2024
Stand per 1 januari	9	647.943	450.575
Nieuw in boekjaar	2	65.526	390.353
Afgewikkeld in boekjaar	-5	-508.447	-192.985
Stand per 31 december	6	205.022	647.943

In bovenstaande vordering zijn twee nalatenschappen opgenomen die belast zijn met vruchtgebruik. De waarde van de nalatenschappen belast met vruchtgebruik bedraagt € 103.080. Er is hier sprake van bloot eigendom. Bij vruchtgebruik wordt niet gewaardeerd als de vruchtgebruiker mag interen, vervreemden of beleggen.

(*2) Specificatie te ontvangen subsidies en donaties:

	2025	2024
Subsident of donateur / project:		
Europese Unie / LIFE IP All4Biodiversity	59.735	7.572
Ministerie van LVVN / Project Burgerwetenschap (BKN)	8.352	-
Stichting LandschappenNL / Het Groene Strand	5.259	10.259
Anonieme stichting G / Actieplan Deltanatuur	5.000	-
BirdLife International / NACES MPA	2.242	2.242
NWO / Meet de Mees	1.899	1.901
BirdLife (Velux Foundation) / Offshore Windenergy	1.064	8.943
Edwin Bouw Fonds / Voorbeeldboerderijen Biodiversiteit	-	80.000
Provincie Zeeland / Voedsel voor de Zomertortel	-	27.941
Europese Unie / Natuur-inbouw	-	22.113
Provincie Noord-Holland / Meer IJsselmeer	-	21.247
Anoniem fonds J / Rode Lijst	-	11.598
Anoniem fonds D / Toekomst voor de Tapuit	-	6.000
Ministerie van LVVN / Kennisprogramma Basiskwaliteit Natuur (BKN)	-	2.719
Ministerie van LVVN / Onderzoek kosten en rolneming populatieversterking	-	1.700
	83.551	204.235

2.5.6 Liquide middelen

	2025	2024
Kasgelden	3.332	1.440
Gelden onderweg	26.410	8.217
Van Lanschot rekening-courant	1.205.319	575.095
ING rekening-courant	73.479	831.881
ABN AMRO rekening-courant	134.691	200.473
ABN AMRO spaarrekening	13.902.412	4.553.250
Van Lanschot spaarrekening	50.874	49.984
ING spaarrekening	5.034	4.960
ABN AMRO termijndeposito's	18.500.000	27.500.000
	33.901.551	33.725.300

Onder de liquide middelen zijn opgenomen de direct opeisbare gelden bij bankinstellingen. Er zijn geen bankgaranties afgegeven of ontvangen. Tevens onder de liquide middelen zijn begrepen deposito's ad € 18.500.000 met een looptijd tot maximaal 1 jaar. Er zijn geen rekening-courantfaciliteiten bij de banken.

Vrij besteedbare liquide middelen per 31 december 2025

	2025
Totaal van de liquide middelen	33.901.551
<i>Reeds geormerkte gelden:</i>	
Vooruitontvangen subsidies en verplichtingen t.b.v. projecten	17.792.786
Continuïteitsreserve	7.500.000
Bestemmingsfondsen	2.408.333
	-27.701.119
	6.200.432

Vogelbescherming beschikt over een gezonde liquiditeitspositie. Deze bedraagt ultimo 2025 € 33,9 miljoen. Het merendeel hiervan, € 27,7 miljoen, betreft geormerkte middelen:

- € 17,8 miljoen betreft vooruitontvangen subsidiebedragen en aangegane verplichtingen ten behoeve van specifieke projecten. Dit betreft met name de Ruimte voor Vogels-projecten (€ 12,2 miljoen) en de Wij & Wadvogels-projecten (€ 5,2 miljoen).
- In verband met de aard van de reserve wordt de continuïteitsreserve van € 7,5 miljoen in liquide vorm aangehouden.
- € 2,4 miljoen is vastgelegd in bestemmingsfondsen. Dit betreft vooruitontvangen baten waaraan door de gevers een specifiek bestedingsdoel is gekoppeld.

2.5.7 Reserves en fondsen**Bestemmingsreserves door het bestuur bepaald**

De mutaties in de bestemmingsreserves kunnen als volgt worden toegelicht:

	2025	2024
Continuïteitsreserve:		
Stand per 1 januari	7.500.000	7.500.000
Bestemming saldo staat van baten en lasten	-	-
Stand per 31 december	7.500.000	7.500.000
Bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering		
Stand per 1 januari	4.136.404	3.871.649
Dotatie	-	-
Investeringen in (im)materiële vaste activa	87.687	463.897
Mutatie waarde voorraad	-37.831	56.349
Bestemming saldo staat van baten en lasten	-563.431	-255.491
Stand per 31 december	3.622.829	4.136.404
Bestemmingsreserve egalisatie nalatenschappen		
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie	1.000.000	-
Onttrekking	-	-
Bestemming saldo staat van baten en lasten	-	-
Stand per 31 december	1.000.000	-
Bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan		
Stand per 1 januari	5.087.039	2.621.723
Onttrekking	-1.000.000	-
Investeringen in (im)materiële vaste activa	-87.687	-463.897
Mutatie waarde voorraad	37.831	-56.349
Bestemming saldo staat van baten en lasten	2.249.312	2.985.562
Stand per 31 december	6.286.495	5.087.039

Continuïteitsreserve:

De continuïteitsreserve bedraagt ultimo 2025 € 7.500.000 (eind 2024: € 7.500.000). De continuïteitsreserve dient voor de dekking van risico's en om zeker te stellen dat Vogelbescherming in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Op basis van een analyse van strategische risico's wordt de continuïteitsreserve minimaal iedere 3 jaar geactualiseerd. In 2026 zal Vogelbescherming de continuïteitsreserve opnieuw gaan vaststellen. Aan de aanvullende interne norm dat deze reserve een minimale hoogte heeft van 70% van de vaste lasten van de organisatie wordt met 65% niet voldaan. De berekening van de vaste lasten van de werkorganisatie zal in 2026 ook opnieuw worden bepaald. De verwachting is dat met de nieuwe berekening wel aan de interne norm van 70% voldaan zal worden en daarom is de reserve ultimo 2025 niet bijgesteld. Naast de continuïteitsreserve is er een Bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering, een algemene reserve nalatenschappen en een Bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan.

Bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering

De bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering wordt gevormd voor bedragen die aangewend zijn om immateriële en materiële vaste activa in het kader van de bedrijfsvoering te financieren. Het bedrag van de bestemmingsreserve is gelijk aan de boekwaarde van de materiële en immateriële activa en de voorraad.

Bestemmingsreserve egalisatie nalatenschappen

De bestemmingsreserve egalisatie nalatenschappen dient ter opvang van schommelingen in de baten uit nalatenschappen tussen boekjaren. Hiermee kan Vogelbescherming zich bij de uitvoering van het Strategisch Meerjarenplan baseren op een stabielere begroting. De maximale hoogte van de reserve die wordt aangehouden is € 1.000.000. Deze reserve is in 2025 gevormd vanuit de bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan.

Bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan

De bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan dient om de uitvoering van de meerjarenplannen te ondersteunen en te intensiveren. Vanuit deze reserve worden middelen ingezet ter versterking van de beschermingsdoelstellingen, het vergroten van maatschappelijke betrokkenheid en draagvlak, het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen voor natuur en vogels, alsmede voor eenmalige investeringen in experimenten en innovatie gericht op de versterking van de vereniging en het vergroten van de inkomstenbasis

Bestemmingsfondsen

Onder bestemmingsfondsen zijn middelen opgenomen waarvan de doelstelling door derden is bepaald. Het beleid van Vogelbescherming is erop gericht om de bestemmingsfondsen binnen 3 jaar te besteden. De samenstelling van het saldo van de bestemmingsfondsen ultimo boekjaar is als volgt:

	2025	2024
Stand per 1 januari	3.086.903	3.721.588
Bij: giften en donaties	1.011.492	935.978
Af: bestedingen	-1.690.062	-1.570.663
Stand per 31 december	2.408.333	3.086.903

Specificatie van de bestemmingsfondsen

	Saldo 1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	Reallocatie	Saldo 31-12-2025
Waddeneilanden (PL, voormalig Polderpracht)	774.035	-	20.393	-	753.642
DP4.2 Veilige trekroute voor de grutto	311.629	10.000	-	104.171	425.800
Programma Internationaal	177.662	167.945	1.008	-35.575	309.024
Programma Natuur	50.671	186.220	148.040	124.559	213.410
Programma Landelijk Gebied	54.309	183.645	169.535	40.785	109.204
Landelijk Gebied weidevogels	356.862	-	255.615	-	101.247
Opschaling Birds, Bees & Business (PL)	-	-	-	100.000	100.000
East Atlantic Flyway Initiative	115.181	34.869	17.663	-41.000	91.387
Torenvalk	128.017	22.427	90.640	-	59.804
Zomertortel	92.934	-	8.897	-29.000	55.037
Actieplan Deltanatuur	212.669	28.160	216.501	27.770	52.098
Paapje	-	-	32.097	78.358	46.261
Natuur-inbouw	38.934	-	6.717	-	32.217
Stadsvogels	52.018	181.121	207.209	-	25.930
Kustvogels West-Afrika	45.096	4.688	27.136	-	22.648
Juridische werkzaamheden	-	5.700	-	-	5.700
Birds, Bees & Business (PL/ICCO)	162.654	94.704	152.434	-100.000	4.924
Beleef de Lente	-	20.277	20.277	-	-
Programma Communicatie	1.000	1.000	2.000	-	-
Kustvogels - Tapuit	1.182	-	-	-1.182	-
Roodborsttapuit	2.088	-	460	-1.628	-
Grote karekiet	31.004	149	11.829	-19.324	-
Vogelgriep	31.329	45	-	-31.374	-
Strandplevier	41.138	12.216	25.584	-27.770	-
Weidevogels kerngebieden	41.315	10.880	66.090	13.895	-
Stern Groep N.V. Fonds	45.671	-	-	-45.671	-
Birds, Bees & Business Comoé	46.086	-	47.490	1.404	-
Huisbus	46.882	2.485	49.367	-	-
Weidevogels projecten	60.105	44.176	104.281	-	-
Akkervogels	61.166	685	8.799	-53.052	-
Rode Lijst	105.266	100	-	-105.366	-
Totaal	3.086.903	1.011.492	1.690.062	-	2.408.333

*PL = Postcode Loterij

2.5.8 Voorzieningen

Voorziening jubileumuitkering

Werknemers van Vogelbescherming hebben gedurende hun dienstverband recht op een aantal jubileumuitkeringen.

Bij het vaststellen van de voorziening wordt rekening gehouden met de volgende elementen:

- de personeelsleden waarop de regeling van toepassing is;
- de geschatte kans dat personeel in aanmerking komt voor de uitkering;
- de leeftijden, de salarissen en de levenskansen van de in de berekening betrokken personeelsleden;
- de hoogte van de uitkeringen;
- een rentevoet van 0% voor de berekening van de contante waarde (2024: 0%).

	2025	2024
Stand per 1 januari	36.767	51.311
Bij: dotatie	-	-
	36.767	51.311
Af: onttrekkingen	-1.207	-14.544
Stand per 31 december	35.560	36.767

2.5.9 Schulden

	2025	2024
Te betalen aan crediteuren	780.904	586.416
Te betalen loonbelasting en sociale lasten	208.455	176.937
Reservering vakantiedagen medewerkers	302.655	269.436
Te betalen pensioenpremie	239.148	209.538
Te betalen omzetbelasting	41.158	19.156
Vooruitontvangen contributies van leden	1.185.512	1.382.333
Vooruitontvangen bijdrage PL inzake Holwerd aan Zee (**)	-	13.962.239
Vooruitontvangen bijdrage PL inzake Ruimte voor Vogels (**)	12.182.613	-
Vooruitontvangen subsidie LVVN inzake Wij & Wadvogels fase 2 (**)	3.230.248	4.603.261
Vooruitontvangen bijdrage PL inzake Groene Bondgenoten (**)	156.593	608.720
Vooruitontvangen overige subsidies en donaties (*)	104.764	133.671
Te ontvangen facturen uit verplichtingen	234.383	164.618
Te ontvangen facturen van accountant	67.010	58.540
Te ontvangen declaraties partners projecten	3.481.978	1.912.876
Vooruitontvangen subsidie DUMAVA	64.617	-
Overige kortlopende schulden	457.828	71.583
Totaal kortlopende schulden	22.737.866	24.159.324

(*) Specificatie vooruitontvangen subsidies en donaties:

	2025	2024
Commonland / Birds, Bees & Business Comoé (Ivoorkust)	-	50.000
Ministerie van I&W / NL2120 - Het Groene Verdienvermogen	75.525	49.330
Provincie Zeeland / Natuur-inbouw	21.069	33.186
Ministerie van LVVN / Biodiversiteitsplanner	1.769	1.155
Ministerie van LVVN / Project Burgerwetenschap BKN	6.401	-
	104.764	133.671

(**) De vooruitontvangen bedragen voor deze projecten bestaan feitelijk uit een kortlopend (≤ 1 jaar) en een langlopend deel (> 1 jaar). Het langlopende deel van deze onder de kortlopende schulden gerubriceerde bedragen is € 8.539.943 (Ruimte voor Vogels). De vooruitontvangen subsidies voor Wij & Wadvogels fase 2 en Groene Bondgenoten zijn in het geheel aan te merken als kortlopende schuld.

2.6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

2.6.1 Periodieke giften

Op basis van overeenkomsten voor periodieke giften met particulieren heeft Vogelbescherming ultimo 2025 voorwaardelijke rechten verworven van € 1.067.016. De verworven voorwaardelijke rechten hebben betrekking op de periode 2026 tot en met 2030. Ultimo 2024 waren deze voorwaardelijke rechten € 1.152.517 voor de periode 2025 tot en met 2029.

2.6.2 Reguliere bijdrage Postcode Loterij

Vogelbescherming heeft een contractueel voorwaardelijk recht verworven voor een jaarlijkse donatie van € 2.500.000. De bijdrage van de Postcode Loterij wordt na afloop van het verslagjaar uitbetaald. De toezegging is in 2025 verlengd en loopt t/m het jaar 2030.

2.6.3 Niet uit de balans blijvende verplichtingen uit meerjarige contracten

In het verslagjaar zijn contracten met partijen gesloten die een meerjarige looptijd hebben. De kosten die uit hoofde van deze contracten te verwachten zijn, worden in de jaarplanningen van de komende jaren opgenomen en begroot in het betreffende boekjaar.

Contractuele verplichtingen in het boekjaar:

2026	190.032
2027	101.690
2028	-
Totaal	291.722

2.6.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen uit meerjarige contracten

Vogelbescherming heeft in 2007 grond verkocht aan Natuurmonumenten met een 'voorkeursrecht van koop'. Dit houdt in dat Natuurmonumenten bij verkoop de grond eerst voor 1 euro dient aan te bieden aan Vogelbescherming. Deze grond in de omgeving van de Rotterdamse luchthaven, bekend als de Akerdijkse Plassen, kan grote economische waarde krijgen indien de grond onverhoopt benodigd blijkt te zijn voor bijvoorbeeld uitbreiding van de luchthaven of woningbouw.

2.6.5 Verkoop percelen Westzaan

In 2022 is een overeenkomst gesloten met Staatsbosbeheer voor verkoop van grond, gelegen in de polder Westzaan, voor € 2.000.000. Deze verkoop past in het beleid van Vogelbescherming dat zij geen terreinbeheerder wil zijn. De betreffende percelen zouden oorspronkelijk worden geleverd in 2025. Doordat afgesproken bodemonderzoeken te laat zijn gestart, heeft de levering vertraging opgelopen. We verwachten dat de grond in 2026 aan Staatsbosbeheer geleverd zal worden. Het boekresultaat van circa € 2.000.000 zal, na aftrek van kosten, worden verantwoord op het moment dat de risico's en het juridische eigendom zijn overgegaan op de koper.

2.7 Toelichting op de staat van baten en lasten

Integrale toelichting op de staat van baten & lasten (zie paragraaf 2.2.):

De baten bedragen in totaal € 24,7 miljoen en liggen daarmee € 3,6 miljoen onder de begroting van € 28,3 miljoen. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- De contributies en donaties bedragen € 8,5 miljoen en zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot. Het aantal leden is in 2025 met 0,7% gestegen.
- De baten uit nalatenschappen bedragen € 3,3 miljoen en liggen daarmee € 0,4 miljoen boven de begroting, maar € 0,6 miljoen lager dan in 2024. In totaal zijn 80 (2024: 102) nalatenschappen ontvangen.
- De opbrengsten van bedrijven bedragen € 0,7 miljoen en zijn in lijn met de begroting.
- De opbrengsten van andere organisaties zonder winststreven bedragen € 0,5 miljoen en liggen boven de begroting, waarin geen baten waren opgenomen. Dit betreft met name twee relatief grote, niet voorziene donaties.
- De baten van loterijorganisaties liggen € 2,7 miljoen onder de begroting. Dit wordt veroorzaakt door het programma Ruimte voor Vogels, waarvan de baten in het opstartjaar lager zijn dan lineair over de projectduur was begroot. Ten opzichte van 2024 zijn de baten van loterijorganisaties € 2,5 miljoen hoger, met name door € 1,7 miljoen bestedingen in verband met de opstart van dit programma en € 0,7 miljoen hogere vrije baten van de Postcode Loterij.
- De baten uit overheidssubsidies liggen € 2,0 miljoen onder de begroting, als gevolg van lagere bestedingen binnen de programma's van Wij & Wadvogels. Ten opzichte van 2024 zijn de subsidiebatens € 2,0 miljoen hoger door hogere projectrealisatie binnen deze programma's.
- De opbrengsten uit leveringen en diensten bedragen € 0,8 miljoen en zijn in lijn met de begroting. De hierin opgenomen gerealiseerde marge op de verkoop van artikelen in de winkel bedraagt € 0,5 miljoen.

De lasten bedragen € 24,1 miljoen en zijn daarmee € 5,2 miljoen lager dan begroot.

- De doelbestedingen op het gebied van Bescherming zijn € 3,9 miljoen lager dan begroot. Ten opzichte van 2024 zijn de uitgaven voor Bescherming met € 3,7 miljoen toegenomen. Hoewel veel van de plannen succesvol zijn gerealiseerd, zijn enkele grotere projecten doorgeschoven naar 2026. Dit betreft met name Vogelsand en in mindere mate enkele fysieke projecten binnen Wij & Wadvogels en het programma Ruimte voor Vogels, waarvan de lasten in het opstartjaar lager zijn dan lineair over de projectduur was begroot.
- De doelbestedingen met betrekking tot het activeren van de samenleving zijn € 1,3 miljoen lager dan begroot, met name door lagere uitgaven aan campagnes. Ten opzichte van 2024 zijn deze lasten met € 0,5 miljoen toegenomen.
- De wervingskosten zijn nagenoeg in lijn met de begroting en hoger dan in 2024, voornamelijk door de implementatie van een nieuw CRM-systeem.
- De lasten voor beheer en administratie bedragen € 2,5 miljoen, zijn in lijn met de begroting en € 0,6 miljoen hoger dan in 2024. Deze stijging hangt met name samen met de implementatie van een nieuw ERP-systeem.

De financiële baten en lasten bedragen € 0,5 miljoen positief, tegenover een begroot resultaat van € 0,3 miljoen positief. Als gevolg van vertraging in een aantal grote projecten waren vooruitontvangen bedragen langer beschikbaar dan voorzien, waardoor extra financiële baten zijn gerealiseerd.

Het resultaat van € 1,0 miljoen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserves. Daarnaast valt € 0,7 miljoen vrij uit de bestemmingsfondsen ten gunste van de bestemmingsreserves, ter dekking van in 2025 gerealiseerde lasten die in eerdere jaren zijn gefinancierd. Per saldo wordt daarmee € 1,7 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserves.

2.7.1 Baten van particulieren

	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Contributies	7.051.737	6.735.733
Nalatschappen	3.251.322	3.876.535
Donaties en giften	1.435.912	1.286.577
Overige baten van particulieren	-	-
Totaal baten van particulieren	11.738.971	11.898.845

In 2025 is € 7.051.737 aan contributie van leden ontvangen. Het aantal leden per 31 december 2025 bedraagt 153.682 (ultimo 2024: 152.677).

2.7.2 Baten van bedrijven

	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Baten van CJ Wildlife (royalty's en fee webshopverkopen)	422.085	380.175
Baten uit overige royalty's	171.023	143.260
Baten van samenwerkingen met projectontwikkelaars	117.304	99.342
Baten van overige bedrijven	11.347	2.605
Totaal baten van bedrijven	721.759	625.382

2.7.3 Baten van loterijorganisaties

	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Postcode Loterij		
- reguliere bijdrage	2.500.000	1.800.000
- project Groene Bondgenoten	452.127	619.655
- project Ruimte voor Vogels	1.979.931	37.318
- overige bijdragen	-	1.000
Vriendenloterij	2.672	2.859
Totaal baten van loterijorganisaties	4.934.730	2.460.832

Deze post bestaat met name uit de bijdragen van de Postcode Loterij. Voor de periode 2021 tot en met 2025 is een overeenkomst gesloten waarin bepaald is dat Vogelbescherming als beneficiënt zal delen in de opbrengst van de loterij. De reguliere bijdrage van de PL wordt als bate verantwoord in het jaar waarin deze bijdrage wordt ontvangen.

In maart 2019 kende de Postcode Loterij de droomfondsaanvraag toe aan Vogelbescherming en de Waddenvereniging voor een bedrag van € 15.000.000. Vogelbescherming was penvoerder. In 2024 werd duidelijk dat dit project geen doorgang meer kon vinden. In overleg met de Postcode Loterij is het plan Ruimte voor Vogels uitgewerkt voor de besteding van het overgebleven budget. De ontvangst is geboekt onder de vooruitontvangen bedragen. De in het boekjaar gemaakte kosten voor het project Ruimte voor Vogels worden hier als baten verantwoord.

In maart 2022 is door de Postcode Loterij een extra bijdrage van € 1.700.000 aan Vogelbescherming toegekend voor de uitvoering van het project Groene Bondgenoten (destijds onder de noemer "Groene vrijwilligers, een gouden investering"), samen met partnerorganisaties Stichting LandschappenNL, De Natuur en Milieufederaties, IVN Natuureducatie en SoortenNL. Later is

Natuurvereniging KNNV als partnerorganisatie toegetreden. Vogelbescherming is als penvoerder van het project aangewezen. Dit project is gestart in april 2022 en heeft een looptijd van vier jaar. De bijdrage is onder de vooruitontvangen bedragen opgenomen. Gemaakte kosten worden in het betreffende boekjaar als baten verantwoord.

2.7.4 Baten van subsidies van overheden

	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Waddenfonds (overheidsfonds)	2.648.035	1.941.108
Ministeries	2.807.173	1.070.915
Provincies en gemeenten	340.015	876.732
Europese Unie	99.070	55.527
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO)	38.461	16.640
Totaal baten van subsidies van overheden	5.932.754	3.960.922

Waddenfonds. Hoofdfinancier van de projecten:
Wij & Wadvogels, fase 1. Looptijd t/m 31-12-2029

Waddenfonds. Medefinancier van de projecten:
Wij & Wadvogels, fase 2. Looptijd t/m 31-12-2027

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Hoofdfinancier van de projecten:
Wij & Wadvogels, fase 2. Looptijd t/m 31-12-2027
Biodiversiteitsplanner. Looptijd t/m 31-12-2026
Kennisprogramma Basiskwaliteit Natuur (BKN). Looptijd t/m 31-8-2028
Burgerwetenschap in actie met water en bodem. Looptijd t/m 30-6-2028

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Medefinancier van de projecten:
Wij & Wadvogels, fase 1. Looptijd t/m 31-12-2029

Europese Unie. Hoofdfinancier van de projecten:
Life All4Biodiversity. Looptijd t/m 08-03-2026
Natuur-inbouw. Looptijd t/m 31-8-2026

Provincie Limburg. Medefinancier van het project:
Natuur-inbouw. Looptijd t/m 31-8-2026

Provincie Noord-Holland. Medefinancier van het project:
Wij & Wadvogels, fase 1. Looptijd t/m 31-12-2029
Wij & Wadvogels, fase 2. Looptijd t/m 31-12-2027

Provincie Zeeland. Medefinancier van het project:
Natuur-inbouw. Looptijd t/m 31-8-2026

Provincie Fryslân. Medefinancier van de projecten:
Wij & Wadvogels, fase 1. Looptijd t/m 31-12-2029
Wij & Wadvogels, fase 2. Looptijd t/m 31-12-2027

Provincie Groningen. Medefinancier van de projecten:
Wij & Wadvogels, fase 1. Looptijd t/m 31-12-2029
Wij & Wadvogels, fase 2. Looptijd t/m 31-12-2027

Provincie Noord-Brabant. Medefinancier van het project:
Natuur-inbouw. Looptijd t/m 31-8-2026

Nationaal Groeifonds (RvO). Hoofdfinancier van de projecten:
NL2120 - Het Groene Verdienvermogen. Looptijd t/m 31-12-2028

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO)
Meeuwensie Zuidwestelijke Delta in uitvoering. Looptijd t/m 31-3-2029

2.7.5 Baten van verbonden organisaties zonder winststreven

	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
	-	-
Totaal baten van verbonden organisaties zonder winststreven	-	-

2.7.6 Baten van andere organisaties zonder winststreven

	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
<i>Stichting Commonland</i>		
- Project Birds, Bees & Business Comoé	50.000	-
<i>Bekstichting</i>		
- project Torenavalk	19.952	-
<i>Stichting Texel Vogeleiland</i>		
- Project Beleef de Lente	12.000	-
<i>Anoniem fonds J</i>		
- project Het Paapje	7.600	11.598
<i>Stichting Naturalis Biodiversity Center</i>		
- Project Kennisprogramma Basiskwaliteit Natuur -BKN	6.018	-
<i>Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)</i>		
- project Meet de Mees	5.559	1.901
<i>Anonieme stichting G</i>		
- Actieplan Deltanatuur	5.000	-
<i>Wereld Natuur Fonds</i>		
- project Haringvliet	-	220.790
<i>Stichting LandschappenNL</i>		
- project Het Groene Strand	-	47.861
<i>Anoniem fonds E</i>		
- project Grote Karekiet	-	10.000
<i>BirdLife International</i>		
- project North Atlantic Current & Evlanov Sea-Basin (NACES) MPA	-	4.597
- project Instalment of the Velux Marine Energy	-	2.962
<i>Ministerie van LVVN</i>		
- project Kennisprogramma Basiskwaliteit Natuur (BKN)	-	2.719
<i>Diverse onbestemde baten</i>	397.545	-
<i>Diverse correcties</i>	-43.709	-40.735
Totaal baten van andere organisaties zonder winststreven	459.965	261.693

2.7.7 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

	2025	2024
Netto-omzet winkel	1.605.462	1.635.815
Kostprijs winkel	-1.149.936	-1.145.445
Opbrengst verkoop artikelen bestemd voor doelstelling	455.526	490.370
Opbrengst verhuur huisvesting	51.121	46.596
Diverse opbrengsten (o.a. detachering, advertenties, e-learning)	308.690	321.600
Totaal baten als tegenprestatie	815.337	858.566

2.7.8 Overige baten

	2025	2024
Restitutie BTW	59.801	43.374
Diverse baten	2.299	16.062
Totaal overige baten	62.100	59.436

2.7.9 Besteed aan doelstellingen

	2025	2024
Bescherming Algemeen	3.992.125	1.901.831
Bescherming Natuur	5.778.594	4.910.403
Bescherming Landelijk gebied	2.107.485	1.785.924
Bescherming Stad	1.503.356	1.369.755
Bescherming Internationaal	1.459.595	1.142.499
Activeren van de samenleving	4.158.179	3.657.364
Totaal	18.999.334	14.767.776

	2025	2024
Som der lasten	24.119.907	18.577.858
Doelbestedingen in percentage van lasten	78,8%	79,5%

In 2025 is 78,8% van de totale lasten besteed aan de doelstellingen. Dit ligt ruim boven de door het CBF gehanteerde driejaarsnorm van 70%. De interne norm van Vogelbescherming bedraagt 80%, waarmee wordt gestuurd op een maximale inzet van financiële middelen voor impact. Met 79% blijft de realisatie 1% onder deze interne norm. Gegeven het feit dat enkele grotere projecten zijn doorgeschoven naar 2026, zijn wij tevreden over de gerealiseerde doelbesteding over 2025.

2.7.10 Wervingskosten

Onder wervingskosten zijn alle kosten verantwoord die betrekking hebben op het verwerven van baten fondsenwerving.

Specificatie kosten fondsenwerving:	2025	2024
Eigen fondsenwerving	2.284.032	1.657.141
Subsidies	389.349	294.913
Totaal wervingskosten	2.673.381	1.952.054

	2025	2024
Geworven baten	23.788.179	19.207.674
Wervingskosten in percentage van geworven baten	11,2%	10,2%

In 2025 werd 11,2% van de geworven baten uitgegeven aan wervingskosten, dit is 1% hoger dan in 2024. De wervingskosten bestaan in 2025 voor 85,4% uit kosten voor eigen fondsenwerving. Dit komt neer op 9,6% van de geworven baten (2024: 8,6%). Hoewel de eerder door het Centraal Bureau Fondsenwerving gehanteerde norm van maximaal 25% niet langer van toepassing is, blijft Vogelbescherming scherp sturen op een evenwichtige verhouding tussen wervingskosten en opbrengsten.

2.7.11 Kosten beheer en administratie

	2025	2024
Kosten beheer en administratie	2.447.192	1.858.028
Som der lasten	24.119.907	18.577.858
% beheer en administratie	10,1%	10,0%

De kosten voor beheer en administratie worden berekend volgens de aanbevelingen van Goede Doelen Nederland. De kostenverdeelstaat is opgenomen in bijlage 3 en een toelichting op de gebruikte parameters in bijlage 1. De vereniging streeft ernaar de kosten van beheer en administratie maximaal 10% van de som der lasten te laten bedragen.

Personeelskosten

Specificatie van de personeelskosten:	2025	2024
Salarissen	6.272.925	6.010.858
Sociale lasten	1.131.748	1.069.320
Pensioenpremie	817.849	779.006
Overige personeelskosten (o.a. trainingen, reiskosten, thuiswerkvergoeding)	450.803	329.306
Totaal personeelskosten	8.673.325	8.188.490

In 2025 is een collectieve loonindexatie van 3,16% toegepast. De totale personeelskosten zijn in 2025 met € 484.835 gestegen. In 2024 bedroeg deze stijging € 389.348.

2.7.12 Saldo financiële baten en lasten

	2025	2024
Rente deposito	282.002	484.581
Rente spaarrekeningen	178.192	61.499
Rente obligaties	1.408	1.408
Overige rentebaten	-	80
Totaal rentebaten en baten uit beleggingen	461.602	547.568
Externe kosten beleggingen	-	-
Saldo financiële baten en lasten	461.602	547.568

Baten in natura:

In het boekjaar 2025 heeft Vogelbescherming geen directe baten in natura van materiële omvang ontvangen. Branchebreed gebruikelijke kortingen, onder andere bij licenties, publicaties en drukwerk worden niet als baten in natura beschouwd, mede gezien de beperkte omvang. In het kader van de actie Kijkers voor Kijkers ontvangt Vogelbescherming gebruikte verrekijkers van particulieren om deze door te geven aan vrijwillige vogelwachters in partnerlanden, met name in Afrika. De verrekijkers hebben een beperkte economische waarde en zouden bij doorverkoop nauwelijks tot baten leiden. De kijkers kunnen vaak pas in gebruik genomen worden nadat deskundige vrijwilligers van Vogelbescherming deze gerepareerd hebben. De ideële waarde daarentegen is uiteraard heel groot.

Gebeurtenissen na balansdatum:

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier te melden zijn.

3. Overige informatie**Werknemers**

Gedurende het boekjaar zijn op basis van fte's gemiddeld 84,3 (2024: 84,6) werknemers in dienst van de Vereniging.

Gemiddeld per afdeling:	2025	2024
Afdeling Bescherming	28,7	29,6
Afdeling Communicatie	36,3	35,8
Afdeling Bedrijfsvoering	18,3	18,3
Directie	1,0	0,9
	84,3	84,6

Bezoldiging directeur-bestuurder

Naam: Karsten Schipperheijn

Functie: Directeur-bestuurder

Dienstverband:	2025	2024
- contract voor	onbepaalde tijd	onbepaalde tijd
- uren per week	40	40
- parttime percentage	100	100
- periode	01-01-2025 t /m 31-12-2025	01-02-2024 t /m 31-12-2024

Bezoldiging:	2025	2024
Jaarinkomen		
Brutosalaris	120.414	109.002
Vakantiegeld	9.611	7.965
Eindejaarsuitkering	9.972	8.264
Jubileumgratificatie	-	-
Jubileumuitkering	-	-
Totaal bruto jaarinkomen	139.997	125.231
Belastbare vergoedingen/bijtellingsen	-	-
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	11.259	9.252
Overige beloningen of uitkeringen	-	-
Totaal bezoldiging	151.256	134.483

Het bruto jaarinkomen ad € 139.997 van de directeur-bestuurder blijft onder de voor 2025 geldende maximumnorm van € 163.473 (categorie I) o.b.v. BSD-score van 480 punten) van de Regeling beloning directeuren van goeddoelenorganisaties van Goede Doelen Nederland. De totaalbezoldiging ad € 151.256 blijft onder het voor 2025 geldende maximum van € 212.515.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de ledenraad en de Raad van Toezicht van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels ('Vogelbescherming Nederland')

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van Vogelbescherming Nederland te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vogelbescherming Nederland op 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2025;
2. de staat van baten en lasten over 2025; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vogelbescherming Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag
- ▶ overige gegevens
- ▶ Bijlage 1, 2 en 3

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van RJ 650 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 650 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 17 juni 2026

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

L.C. Bothoff van Hoff MSc RA

Bijlage 1. Model voor kostentoerekening

	Toerekening aan:		
	Beheer en Administratie	Realisatie doelstelling	Fondsenwerving
Kostensoort:			
ICT	Bedrag per mw.	Bedrag per mw.	Bedrag per mw.
Afschrijving en financiële lasten	Bedrag per mw.	Bedrag per mw.	Bedrag per mw.
Materiële verzekeringen	Bedrag per mw.	Bedrag per mw.	Bedrag per mw.
Bestuur	35%	49%	16%
Afdeling Communicatie	0%	85%	15%
Strategische Communicatie & Campagnes	0%	95%	5%
Marketing	5%	45%	50%
Retail	0%	45%	55%
Eigen Media	0%	100%	0%
Ontwikkeling Vereniging	0%	100%	0%
Servicecentrum	20%	70%	10%
Afdeling Bescherming	0%	100%	0%
Beleid & Strategie	0%	100%	0%
Stad	0%	100%	0%
Landelijk Gebied	0%	100%	0%
Natuur	0%	100%	0%
Internationaal	0%	100%	0%
Bedrijfsvoering	50%	25%	25%

Bijlage 2. Begroting 2025

Inkomsten	
<i>Baten van particulieren:</i>	
Contributies	5.797.572
Donaties	2.920.215
Nalatenschappen	3.166.397
Overige baten van particulieren	-
Totaal baten van particulieren	11.884.184
Baten van bedrijven	688.854
Baten van loterijorganisaties	6.366.436
Baten van subsidies van overheden	3.970.012
Baten van andere organisaties zonder winstoogmerk	5.576
Baten als tegenprestatie levering producten en diensten	725.622
Financiële baten en lasten	188.583
Overige baten	340.000
Totaal inkomsten	24.169.267
Uitgaven	
<i>Bestedingen aan doelstellingen:</i>	
Bescherming algemeen	14.592.418
Activeren samenleving	5.172.269
	19.764.687
Wervingskosten	3.140.735
Kosten beheer en administratie	2.923.227
Totaal uitgaven	25.828.649
Eindresultaat	-1.659.382
<i>Resultaatverdeling:</i>	
Onttrekking aan bestemmingsfondsen	-382.393
Onttrekking aan bestemmingsreserve Strategisch Meerjarenplan	-1.020.346
Onttrekking aan bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsvoering	-256.643
Mutatie continuïteitsreserve	-
	-1.659.382

De begroting 2026 en de raming voor 2027-2028 zijn op 28 november 2025 goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Op basis hiervan is de hier opgenomen begroting voor 2026 opgesteld.

Bijlage 3. Kostenverdeelstaat 2025

	Bescherming	Activeren van de samenleving	Kosten fondsenwerving	Kosten beheer en administratie	Totaal 2025	Totaal 2024
Verstreekte (project)subsidies en (project)bijdragen	-	-	-	-	-	-
Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties	2.980.604	-	-	-	2.980.604	1.196.589
Salarissen en sociale lasten	4.154.512	1.456.526	936.432	857.202	7.40.673	7.080.178
Pensioenlasten	458.868	160.874	103.429	94.678	817.849	7179.006
Overige personeelskosten	252.930	88.675	57.011	52.187	3450.803	329.306
Advies- en controlekosten	82.304	28.855	18.551	16.982	146.692	123.160
Huisvestingskosten	59.928	21.010	13.508	12.365	106.810	112.035
Uitbesteed werk	5.065.060	1.775.754	1.141.670	1.045.076	9.027.560	6.347.144
Publiciteit en communicatie	312.609	109.597	70.463	64.501	557.170	496.394
Afschrijvingskosten	316.121	110.829	71.254	65.225	563.430	255.490
Kantoor en algemene kosten	1.158.219	406.059	261.064	238.976	2.064.318	1.858.566
Totale lasten	14.841.155,60	4.158.178,63	2.673.382,59	2.447.191,92	24.119.909	18.577.859
Bijzondere lasten	-	-	-	-	-	-
Som der lasten	14.841.156	4.158.179	2.673.383	2.447.192	24.119.909	
Som der lasten voorgaand jaar	11.110.412	3.657.364	1.952.055	1.858.028	18.577.859	

COLOFON

Bestuursverslag en Jaarrekening
© Vogelbescherming Nederland, 2026

Bezoekadres
Boulevard 12

Postadres
Postbus 925
3700 AX Zeist

030-693 77 00
info@vogelbescherming.nl

Grote giften

Sandra Peters
sandra.peters@vogelbescherming.nl
06-121 762 57

Nalaten

Jaap Hijmans
nalatenschappen@vogelbescherming.nl
030-693 77 00

Periodiek schenken

Ledenadministratie
ledenadministratie@vogelbescherming.nl
030-693 77 00

Sponsoring bedrijven

Ellen van Buuren
ellen.vanbuuren@vogelbescherming.nl
030-693 7799

Vormgeving

Hans Zandvliet,
Zand art & design

FOTOVERANTWOORDING

- Omslag** *Lepelaars* - Pieter Wilschut
004 *Karsten Schipperheijn* - Fred van Diem
008 *Lepelaar* - Marc Guyt
010 *Gierzwaluw* - Marcel Burkhardt
014 *Kluut* - Willeke Noorthoek
019 *Huismus* - Henk Alards
020 *Kemphaan* - Shutterstock
026 *Grutto* - Peter van Graafeiland
028 *Jong Paapje* - Jelle de Jong
036 *Zilvermeeuw* - Martijn Tusveld
038 *Wilde eend* - Daniele Occhiato
042 *Blauwe kiekendief* - Johan Horneman (Vogelfotogalerij)
IV *Velduil* - Ad Sprang
048 *Goudvink* - Shutterstock
087 *Zwarte stern* - Ernst Bos
090 *Lepelaar* - Marc Guyt

